

Salt peste Tbilisi

(Citiți în pagina 3: „O țară care călătorește în teleferic”)

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

IN ACEST NUMĂR:

Explozie nucleară
sau mesaj interplanetar?

Konstantin Simonov
despre...

Moleculele cu inima de fier

La Taşkent
ceasurile
nu au rămas
la 5
și 22 minute...

Invitație la suplețe

ANUL XXII

22

(1107)

3 iunie 1966

12 pag. 1 leu

L. Baibeuk-Melikian

Autoportret cu N. Jilinskaia (Ulei)

PROZĂ

Fomka, Mașka și botroșul

Toamna m-a găsit singur în căsuța noastră din Kaciarovski; numai Fomka, ciinele meu de vinătoare și Mașka, o pisică bătrână, îmi țineau de urit. Dar despre Fomka și Mașka trebuie să vă povestesc mai pe larg.

Fomka, un setter de rasă, era odrasla celui mai iubit ciine al meu, faimosul Rimki-Malinki, despre care am scris într-o povestire de vinătoare. Rimki-Malinki fusese un dulău puternic, cu un cap mare, ce trăda un animal de rasă. Știa să zîmbească (unii ciini deștepti și buni pot să zîmbească la fel ca oamenii buni). Spre deosebire, însă, de maică-sa, Fomka nu avea de fel calitățile unui ciine de vinătoare. Am încercat să-l dreszez, dar n-am reușit. Poate că eșecul s-a datorat și faptului că prin regiunea noastră nu existau obișnuitele sălbăticiuni, becațe și becaține, cu ajutorul cărora sînt dresați, de obicei, ciinii de vinătoare.

Fomka era deci un ciine deștept și blînd. Dar ca și alți ciini, avea și el ciudățeniile lui. Dacă căpăta o bucată mai bună de carne, o ascundea sub culcușul lui de lîngă sobă, după care se tolănea în culcuș, liniștit și fără grabă. Il priveam și înțelegeam foarte bine la ce se gîndește. Își spunea, probabil, cam așa:

-- Poftim, am o bucată bună de carne și pot s-o mînc cînd vreau.

Cred că aceste reflecții îi făceau o mare plăcere bunului Fomka.

Dar, din această pricină, se iveau și unele incidente. Vîzînd bucata de carne, Mașka sărea de pe cuptor și, încovrigîndu-și coada, începea să se apropie de ea încetîncor. Din culcușul lui, cu ochii deschiși, Fomka ghicea intențiile Mașkăi. Cu o indignare nestăvilită își zburlea perii de pe spinare, se ridica în patru labe și, cu lătrături puternice, o alunga numaidecît înapoi pe cuptor, după care începea să-și consume, fără grabă, provizurile.

Uneori se întîmpla și altfel. Dorînd să glumească cu bunul Fomka, Sașa, nepotul meu, se lăsa în patru labe și se apropia tiptil de bucata de carne. Cînele se alarma, începea să-și bată coada de dușumea, dar nu cuteza să latre.

Și acum, ce aș putea spune despre Mașka? Era o pisică de țară cît se poate de obișnuită. Cinea a aruncat-o în curtea noastră și de atunci a rămas la noi. În anul acela erau foarte mulți șoareci. O dată cu ploile de toamnă, șoarecii roșietici de pădure începuseră să ne asalteze din toate părțile de parcă în împărăția șoarecilor de pădure se lăfăse o veste: în pădure s-a ivit un om bun, care a deschis o casă de odihnă pentru șoarecii din pădure. Și, la începutul iernii, șoarecii au început să alerge prin rafturile cu cărți,

ba chiar s-au rătăcit și prin așternutul meu. Capcanele nu mi-erău de nici un ajutor...

Mașka a început dar să se războiască cu șoarecii. Ca să-mi câștige simpatia, îmi aducea în fiecare dimineață trei-patru șoareci, pe care-i așeza pe covorașul din fața patului. Cum mă sculam, dădeam cu ochii de prada Mașkăi. Apoi, primăvara, a început să vineze privighetori, care își făcuseră cuibul sub streșina casei noastre, iar toamna alerga după veverițele ce se adăposteau, în mare număr, în pădure. Veverițele, mai cu seamă, îi plăceau și nu lăsa din ele decît coada stufoasă. Pe cerdac se adunase astfel o colecție impresionantă de cozi de veveriță.

Fomka nu se avea bine cu Mașka, dar nici nu se certau prea tare. O supraveghea cu atenție și n-o lăsa să fure. Pentru că, ca și alte pisici, Mașka încerca, din cînd în cînd, să se furișeze pe masă sau prin dulapurile cu de-ale gurii. În asemenea împrejurări, Fomka începea să latre tare și Mașka trebuia să se ascundă pe cuptor.

Într-o zi de toamnă tîrzie, mă întorceam acasă prin țarinile ce începuseră să înghețe. Prin brazdele tari sărea un botroș, cu o aripă ruptă. Am luat pasărea rănită, am pus-o în șapcă și am adus-o acasă.

Aveam pe cerdac o colivie veche. Am curățat-o, am presărat nisip și am atîrnat-o deasupra ferestrei. Dedesubt, pe un scaun, era un ghiveci cu flori. Botroșul rînit și-a găsit, astfel, un adăpost. Pasărea s-a obișnuit repede cu mine și eu noua-i locuință. O hrăneam cu cînepă și cu tot felul de alte semințe, așa că ne-am împrietinit.

Într-o noapte s-a întîmplat, însă, un lucru cumplit. M-am trezit înspăimîntat de lătrăturile lui Fomka și de mieunatul Mașkăi. Am sărit din pat, am aprîns lumina și în fața mea am avut tabloul unui adevărat dezastru. Florile și cioburile ghiveciului, în care se aflaseră, se amestecaseră pe dușumea. Colivia era și ea pe jos. Fomka lătra furios la Mașka, ce se ascunsesse într-un colț, sub un fotoliu. Am ridicat colivia. Pasărea zăcea nemișcată. Nu mi-am dat seama îndată ce se întîmplase. Abia mai tîrziu am înțeles. Mașka voise să facă cunoștință cu botroșul și, după ce se agățase de perdea, sărise pe colivie. Ne-suportînd greutatea pisicii, sfoara subțire cu care era legată colivia botroșului se rupsesse și colivia, împreună cu Mașka, se prăbușiseră peste ghiveciul cu flori. Ghiveciul se spărșese, pămîntul se răspîndise pe dușumea, iar Fomka, trezit din somn, încercase să facă ordine.

Am scos din colivie pasărea moartă și am simțit în palmă căldura ghemotocului

neînsuflețit. Botroșul murise se vede de jrică. Înimioara lui nu rezistase la spaima pe care i-o pricinuisse colivia prăvălită fără veste. Căci păsărelele mor de frică așa cum mor uneori și oamenii — din pricina vreunei spaima mari.

I. Sokolov-Mikitov

INTERVIU

Konstantin Simonov
despre...

Camera de lucru a lui Konstantin Simonov este oarecum neobișnuită; n-are o bibliotecă monumentală cu cărțile scriitorului în ediții mai mult sau mai puțin complete. E o odaie pe jumătate goală în care abundă, însă, tot felul de dosare cu documente, cu extrase din arhive, cu ziare și tăieturi din ziare de mult îngălbenite. Ele adăpostesc faptele care au stimulat imaginația scriitorului și au dat naștere cunoscutelor lui romane despre ultimul război mondial. Pentru că, să nu uităm, ultimii ani de activitate ai scriitorului sînt strîns legați de cunoscutele lui romane: „Vii și morți” și „Nimeni nu se naște soldat” — cronici ale războiului antifihitlerist, care i-au cerut de multe ori o documentare temeinică.

Dintr-un interviu apărut în „Literaturnaja Gazeta” aflăm că scriitorul pregătește acum pentru tipar un jurnal de război din anul 1941. Unele fragmente au și apărut în editura „Sovetskaja Rossia”, sub titlul „Fiecare zi — mai lungă”.

În pauzele pe care i le îngăduie munca la „Jurnal”, Simonov lucrează la un scenariu de film, al cărui erou principal va fi Moscova anului 1941, care a văzut zdrobirea atacului hitlerist și prima mare victorie a armatelor sovietice. Filmul va avea un caracter colector documentar și va fi realizat de studioul experimental „Mosfilm”, în regia lui V. Ordinski.

Dar se înțelege că discuția s-a purtat mai ales în jurul activității lui Simonov ca romancier intrucît scriitorul lucrează în continuare la ciclul de romane consacrate războiului.

Volumul al treilea, cu aceiași eroi, se

va petrece în anul 1945, pînă la victoria asupra hitlerismului.

Scriitorul a mărturisit că munca la acest nou roman a fost și este încă mult mai complexă decît la cele anterioare. După părerea lui, multe dificultăți s-au ivit, printre altele, din cauză că Istoria Marelui Război pentru Apărarea Patriei abia acum se scrie. De aici și vasta muncă de documentare pe care trebuie s-o facă un scriitor ce-și alege o asemenea temă. El trebuie să cunoască și să interpreteze cît mai exact nenumărate fapte, uneori mărunte, dat fiind că înțelegerea marilor evenimente ale războiului nu poate fi despărțită de o cunoaștere cît mai precisă a unor asemenea date.

Și, în sfîrșit, un amănunt despre eroul principal al acestor romane. „Cînd am scris celelalte cărți ale mele, a declarat Simonov, știam foarte bine ce vreau. Dar cu Serpilin n-am mai izbutit același lucru. El știa mai mult decît mine. Simțea și acționa într-un mod absolut surprinzător. Aveam sentimentul că totul se va

cartea

prăbuși, că romanul nici nu există, că nu va avea sfîrșit”. Acesta este, probabil, și motivul care-l determină pe scriitor să nu-l părăsească pe Serpilin o dată cu terminarea războiului. „Voi mai scrie despre el”, a declarat Konstantin Simonov în încheierea convorbirii pe care am relat-o.

EDITORIALE

O carte la două zile

Titlul de mai sus privește editura „Progressivnîe Izdatelstva” care, prin traduceri pe care le publică în limbi străine, se adresează cititorilor de peste hotare dornici să se țină la curent cu literatura și, în genere, cu fenomenul cultural sovietic.

Bogatul plan de traduceri al editurii se vedește, printre altele, în lucrările ce vor fi puse la îndemîna cititorilor de limbă franceză. Astfel, în colecția „Literatura sovietică”, vor apărea în cursul acestui an cîteva lucrări beletristice de mare circulație în U.R.S.S. Cîtam, de pildă, „Setea potolită”, un roman al prozatorului Iuri Trifonov, a cărui acțiune se petrece pe șantierul marelui canal Kara-Kum sau romanul scriitorului eston E. Krusten, „O picătură în mare”, ce dezbată drama unui tînar care, pentru a putea propaga armonia între oameni, hotărăște să se dedice carierei eclesiastice. Dar războiul și crimele fascismului îl hotărăsc să renunțe la vechile-i visuri și să se alătore partizanilor. Prin cele trei nuvele ce alcătuiesc culegerea „Baladă alpină”, cititorii de limbă franceză vor face cunoștință cu scriitorul bielorus V. Bikov. Apropiat ca tematică de una din nuvelele lui V. Bikov este romanul lui Iuri Pilar „Să rămînem oameni”. Autorul, înrolat voluntar, la 17 ani, în Armata Sovietică, a fost deținut, timp de mai bine de doi ani, în lagărul de concentrare de la Mauthausen. Romanul are multe elemente autobiografice.

Editura va traduce, de asemenea, un număr de lucrări de istorie a Uniunii Sovietice și din alte sectoare de activitate științifică, ca memoriile marelui erou Eremenko, ce vor apărea sub titlul „Începutul războiului”, lucrarea de filozofie a acad. B. Kedrov „Dialectica, logica și teoria cunoașterii considerate în ansamblul lor” sau studiul lui L. Glagolev, „Influența dezarmării asupra economiei”.

ANIVERSĂRI

Anul Rustaveli

În septembrie se vor împlini 800 de ani de la nașterea marelui poet gruzin Șota Rustaveli. Aniversarea, înscrisă și în calendarul Consiliului Mondial al Păcii, prilejuiește o intensă activitate de popularizare a operei scriitorului în întreaga Uniune Sovietică.

După cum se știe, poemul „Viteazul în piele de tigru” a fost transmis posterității într-un mare număr de variante manuscrise (peste 150). Cu prilejul aniversării se desfășoară o vastă activitate pentru stabilirea celui mai valoros dintre aceste manuscrise, păstrate atît în Uniunea Sovietică, cît și în biblioteca Baudelaire din Paris. În același timp va fi publicată o ediție academică a operei poetului, în limbile rusă și gruzină, bogat ilustrată. Ediția va apărea într-un tiraj de masă. Cincizeci de mii de exemplare vor fi ilustrate cu miniaturi din secolele XVII și XVIII, iar alte cincizeci de mii de exemplare cu miniaturi ale unor maeștri din secolele XIX și XX.

La Taşkent ceasurile nu au rămas la 5 și 22 minute...

Avionul nostru a aterizat pe aeroportul Taşkentului la câteva ore după ce puternicul cutremur din zori lui 26 aprilie zguduise orașul — un cutremur de gradul șaptesc și jumătate, cum nu mai avusese loc prin aceste ținuturi de o sută fără doi ani. Dar nimeni din pasagerii avionului — în afară de cei trei-patru care aflaserăm din Alma-Ata de gravitatea acestei calamități naturale — nu și-a dat seama la început că sosea într-un oraș ce trecuse printr-o

Corturi pentru cei ale căror locuințe sînt în reparație...

incercare dramatică: pe aeroport rubedoniile își așteptau calme oaspeții cu buchete uriașe de trandafiri, cartierele noi pe care le traversa autobuzul își etalau blocurile înalte, neatînse de vreo avarie, marele hotel „Taşkent“ ne aștepta aproape intact; și doar mai tîrziu ușoara neliniște a turiștilor străini și îmbulzeala de la oficiul telegrafic al hotelului ne-au dat primele semne ale catastrofei. A doua zi, însă, la lumina zilei, am văzut cu toții suferințele Taşkentului. Suferințele, dar și vitalitatea lui. Străzile centrului comercial — Karl Marx, Bratskaia — își mai țineau cu greu în picioare zidurile clădirilor lor vechi și mici, prin curți se ridicaseră corturi, pe trotuarele unor străzi lăturalnice oamenii își așezaseră prevăzători paturile pentru noaptea ce urma să vină. Dar viața pulsa mai departe: magazinele își scosese-ră în străzi teșghelele cu mărfuri, șășlicul se rotea pe grătarele instalate la intersecțiile bulevardelor, dactilografele unei instituții de pe Bratskaia ciocăneau harnic clapele sub coroanele umbroase ale copacilor din stradă, dărmăturile dispăreau de la un ceas la altul din fața caselor. Doar ceasurile publice ale Taşkentului au rămas, câteva zile, cu acele oprite, indicînd acea tragică oră a dimineații cînd avusese loc cutremurul: 5 și 22 minute.

Există felurite moduri de a reacționa în fața unei nenorociri — în fața unei calamități naturale pe care nu o poți întotdeauna prevedea și aproape niciodată împiedica. Există posibilitatea — omenească, de altfel — de a-ți pierde capul și a te lăsa invadat de panică. Există momentul de spaimă care te îndeamnă parcă să o rupi la fugă de la locul nenorocirii. Dar există și modalitatea demnă de a răspunde catastrofei, cea în care păstrîndu-ți

singele rece și încrederea în forțele proprii (și nu este aceasta cea mai omenească dintre reacții?) pornești să înfrunți urmările calamității.

Taşkentul a răspuns demn, cu fruntea sus, încercărilor la care fusese supus. A doua seară am fost invitați la un spectacol — jucat fără urmă de trac — cu opera „Logodnă la mănăstire“ de Prokofiev, într-o sală plină, ce a tresărit doar ușor cînd un cutremur slab a zgîlțit iar orașul, dar în orice caz nu s-a îmbulzit în panică spre uși. Dimineața asistasem, în grădina zoologică, la spectaculoasa muta-re dintr-o „locuință“ în alta a unui imens șarpe boa lung de 9 metri căruia trebuia să i se curțe cusca, cărat pe brațele a opt îngrijitori (și lîngă care ne-am fotografiat, „curajoși“, cu toții): la Taşkent, grija științifică pentru exoticii oaspeți ai zoo-ului nu scăzuse nici cu o fărîmă... Un tînar tată, în vîrstă de 34 ani, își adusese cei șase copii („...mai am doi acasă!“) în fața bazinului cu apă unde se zbenguia, topit de căldură, un urs alb. În orașul vechi, începuseră să se spoiască fațadele: se apropia doar 1 Mai...

Cele citeva zile petrecute în încercatul Taşkent ne-au făcut să înțelegem resor-turile adînci ale acestui calm, ale acestei vitalități interioare. Există, firește, psihologia robustă specifică omului sovietic. Dar mai există și sentimentul și certitudinea solidarității umane. În acele zile, ochii întregului popor sovietic s-au îndreptat spre Taşkent: Moscova și Lenin-gradul au trimis arhitecți, regiunea Amurului a expediat case prefabricate din lemn, Smolenskul și Kuibîșevul corturi pentru sinistrați, Semipalatinskul vagoane cu mezeluri, muncitorii de la fabricile de cărămizi din Samarkand și Nukus au trecut la programul de lucru în trei schimburi, — Taşkentul avea nevoie de cărămizi. În primele zece zile după cutremur au fost mutate 14 133 de persoane din clădirile avariate și, în locul spitalelor dezafectate, s-au amenajat altele, cu o capacitate de 2 000 de locuri. Șaisprezece orașe și două raioane sâtești din Uzbekistan și-au anunțat hotărîrea de-a primi pe cei rămași fără locuințe de pe urma cutremurului, de a le da locuri de muncă după specialitatea lor...

În momente de grea încercare e nevoie de tărie de caracter, dar și de gingășie: toate femeile care locuiesc în case avariate au fost învoite de la serviciu, fără ca prin aceasta să sufere planul de producție ori salariul lor: bărbații au făcut în acele zile și munca lor.

Se spune că o nenorocire nu vine niciodată singură: după șirul de cutremure mai puternice sau mai slabe, deasupra Taşkentului s-a abătut, la 5 mai, în orele amiezii, un uragan de o forță neobișnuită:

...Și case noi pentru cei rămași fără adăpost

presa sovietică a relatat că buranul acesta uscat și fierbinte a smuls copacii din rădăcini și a frînt stîlpii de telegraf, a doborât corturile abia instalate și a acoperit totul cu un strat de nisip roșietic. Acest uragan ne-a surprins pe noi, pe neașteptate, pe cerul Taşkentului, în clipa cînd avionul începuse deja să coboare. Am aflat abia mai tîrziu că eram în singurul avion ce se mai afla la acea oră în aer, că tot aeroportul era în alertă, că se golise întreg aerodromul pentru a se lăsa acestui IL-18 posibilitatea de a ateriza fără foarte posibilele ciocniri. Prins între cei doi pereți negri ai uraganului, avionul nostru s-a prăbușit 500 m într-un gol de aer și a reușit, ca prin minune, să-și recapete echilibrul și să aterizeze cu bine, exact în clipa cînd uraganul coborîse și el la fața pămîntului. Ca prin minune? Nu e tocmai adevărul: minunea aceasta se numește curaj și știința mălastră de a zbura, știința de a stăpîni avionul și de a înfrunța uraganul, iar sinonimul ei este pilotul sovietic Buseinov, omul care a salvat cele 86 de vieți aflate la bordul aceluia IL-18.

Cu asemenea oameni se pot înfrunța uraganele și cutremurele. Cu asemenea oameni Taşkentul va învinge stîhile.

Sanda Faur

TRANSPORTURI

O țară care călătorește în teleferic

La Tbilisi, capitala R.S.S. Gruzine, a intrat recent în funcțiune un teleferic care unește orașul cu lacul Cerepașie. Este al treilea teleferic aflat acum în funcțiune în acest oraș și, deopotrivă, cel mai lung și mai rapid din U.R.S.S.: 8 metri pe secundă. Vagonetele străbat întreg parcursul în 2,30 minute, ceea ce face ca într-o oră să poată transporta 360 de călători. Diferența de altitudine dintre stația de plecare și de sosire este de 160 de metri. În curînd, va începe și construirea unui al patrulea teleferic la Tbilisi.

De altfel și în alte orașe gruzine se călătorește mult cu telefericul, lucru ușor de înțeles dacă ne amintim că patru cincimi din teritoriul republicii sînt muntoase. Numai 12% din teritoriul republicii se află la 200 metri deasupra nivelului mării; 33% se află la altitudini cuprinse între 200—1 000 metri, iar mai bine de jumătate din teritoriul la peste 1 000 de metri înălțime. Așa se face, de pildă, că la Ciatura, orașel minier, s-au construit nu mai puțin de 46 de teleferice pentru transportul încărcăturilor și 6 pentru călători. Vagonetele cu minereu zboară uneori deasupra unor prăpastii amețitoare pînă ajung la stația de innobilare. Iar locuitorii orașului utilizează același mijloc de transport spre a ajunge de la un capăt la altul al urbei lor, întrucît altminteri ar trebui să străbată un pisc cu pante foarte abrupte.

La rîndul lor, înfloritoarele centre carbonifere Tkibuli și Tkvarșeli nici n-ar fi putut fi concepute fără teleferic, iar pe plantațiile de ceai de pe versantele munților gruzini telefericul este un mijloc indispensabil de transport pentru trimiterea spre fabrici a prețioasei plante aromatice.

Dar pînă și în stațiunile termale gruzine se călătorește cu telefericul. La Borjomi (stațiune cu ape falmoase), un teleferic unește parcul cu platoul muntos din imediata vecinătate. Pe țărmul Mării Negre, telefericele îi transportă pe beneficiarii caselor de odihnă și sanatoriilor pînă la plajă.

INDUSTRIA EXTRACTIVĂ

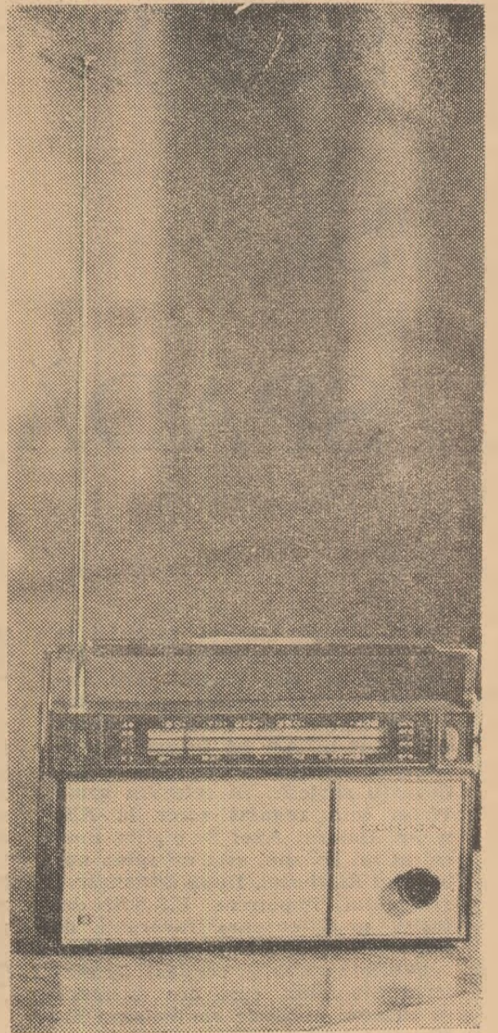
Fațetele ambrei

Acum citva timp, muzeul combinatului de ambra din Kaliningrad a primit în dar un bloc de ambra de peste patru kilograme descoperit în carierele din împrejurimi. Îngropat în pămînt timp de peste 40 milioane de ani, mineralul a căpătat în urma uriașei presiuni la care a fost supus și acțiunii agenților chimici o culoare cu totul deosebită, în care specialiștii au putut distinge aproximativ cincizeci de nuanțe.

Ambra, mai ales cea galbenă e utilizată pe scară largă la fabricarea de obiecte de podoabă, dar e foarte apreciată și de sculptori sau mozaicari care o folosesc în lucrările lor. Cele mai mari zăcăminte de „piatra Soarelui“, cum a mai fost numită ambra, se găsesc în Uniunea Sovietică în regiunea Kaliningrad, unde a fost descoperit și uriașul bloc de care aminteam mai sus. Zăcămintele, situate de obicei într-un strat de pămînt albăstrui, sînt exploatate cu ajutorul excavatoarelor sau prin presiune hidrolică, după care ambra este separată de agiță și nisip și apoi triată, într-o uzină de innobilare. Imensa carieră din regiunea Kaliningrad produce anual între 350—330 tone de ambra. Fragmentele mici sînt presate, iar praful rezultat turnat, în timp ce din bucățile mai mari, îndeosebi cele conținînd insecte fosile, sînt fabricate obiecte de podoabă sau bibelouri.

Pe lîngă combinat funcționează și o manufactură care produce circa 350 articole din ambra, solicitate nu numai pe piața internă, ci și în treizeci de țări, în afara unor comenzi ocazionale venite din întreaga lume. Renumele de care se bucură combinatul e rezultatul muncii și două mii de muncitori, ingineri și meșteri iscusiți care au reinviat minunățiile unei arte antice. Printre cei ce le realizează se numără elevii ai Școlii de arte aplicate din Leningrad, ai școlilor de arte și meserii din Liepaja, Krasnoselskoe și Moscova etc.

Realizarea de bijuterii sau suveniruri e strîns legată de corințele modei. Uneori „pietrele Soarelui“ sînt admirabil combinate cu monturi din materiale auxiliare, unele din ele metale prețioase ca aurul sau argintul. Așa iau naștere minunate bijuterii ca pandantive, coliere, broșe și inele prețuite și solicitate în întreaga lume.

„Sonata“, un nou aparat de radio cu tranzistori de fabricație leningrădeană

EXPOZIȚII

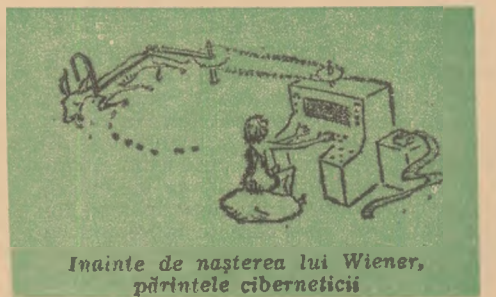
Moscova: 3000 de șantiere

Pe cheiul Berejkovskaia din Moscova s-a deschis recent o expoziție permanentă de urbanism, care prezintă toate șantierele de construcție ale capitalei sovietice ce urmează a fi deschise în cursul actualului plan cincinal.

Căci Moscova continuă încă a fi un gigantic șantier. Într-adevăr, amploarea lucrărilor de reconstrucție și construcție este impresionantă. Numai pentru anul acesta, de pildă, se prevede construirea a 120 000 de noi locuințe. Dar constructorii se îngrijesc nu numai de cantitatea, ci și de calitatea muncii lor. Cu trecerea anilor apar-tamentele devin tot mai confortabile, mai spațioase, holurile și bucătăriile cîștigă în dimensiuni. Între arhitecți și constructori există o adevărată întrecere pentru confort, pentru frumos, iar clădirilor construite au început să li se aplice „cărți de vizită“, plăci pe care se află înscrise numele celor care le-au ridicat.

În momentul de față în capitala Uniunii Sovietice există peste 3 000 de șantiere — consemnate într-un mare plan aflat în incinta expoziției — deservite de 150 de întreprinderi producătoare de elemente prefabricate. Standurile expoziției prezintă machețele marilor imobile cu 27 de etaje de pe strada Kalinin, unde vor fi instalate ministerele, macheta centrului reconstruit al orașului, eleganta clădire a restaurantului Sofia care, atunci cînd va fi terminată, va putea găzdui 2 000 de vizitatori, noile centre comerciale, hoteluri, instalații sportive, linii de metro etc., etc.

Himki-Hovrino, unul din noile cartiere aflate în construcție, este cunoscut acum de toți locuitorii Moscovei. Clădirile sînt plasate pe verticală, iar metroul a fost prelungit aproape pînă în inima cartierului. În apropierea viitoare stații de metro va fi realizat un mare complex de instalații destinate sportului hipic cuprînzînd, între altele, un maneaj cu plafon suspendat, ale cărui tribune vor putea adăposti 4 000 de spectatori. Pereții, transformabili, vor permite folosirea maneajului și pentru diverse reprezentații sau proiecții de filme.

Înainte de nașterea lui Wiener, părintele ciberneticii

actualitatea

SCUT ȘI SPADĂ

„Războiul ascuns“ în spatele frontului hitlerist (XV)

1941... După alipirea Letciei la U.R.S.S., Alexandr Belov, alias Johann Weiss, și-a părăsit țara împreună cu majoritatea germanilor și s-a stabilit în Polonia ocupată de hitleriști. Aci își începe activitatea de agent al serviciului de informații sovietic. În cele din urmă Weiss este angajat șofer la Abwehr. Maiorul Axel Steinglitz, noul șef al lui Johann, este un spion notoriu al Reichului. După declanșarea războiului împotriva U.R.S.S. datorită unui concurs favorabil de împrejurări, Johann intră într-o subunitate specială, condusă de maiorul Steinglitz, care are misiunea să urmeze unitățile combatante ale Wehrmachtului și să adune de pe teritoriul ocupat documente pentru serviciul de spionaj.

Dezamăgirea maiorului

...Weiss observă că colțurile buzelor uscate ale lui Steinglitz se lăsaseră în jos, că maiorul era nervos și că tabloul înaintării victorioase a armatei germane nu-l stimula. Ba chiar îl mihnea parcă.

Intr-adevăr, Steinglitz se simțea profund jignit, neglijat.

Frontul de răsărit era pentru el un fel de exil. Specialitatea lui era Occidentul. Dar acum era lipsit de obișnuitul lui câmp de acțiune. Nu era un laș. În timpul războiului din Spania se strecurase în unitățile republicane, luptase în ele și transmisese informații despre felul cum explodau în miinile luptătorilor republicani grenadele cu acțiune fulgerătoare, despre faptul că multe proiectile cădeau în tranșeele franchiste fără să explodeze, că mitralierele refuzau să funcționeze, iar țevile tunurilor plesneau după prima salvă.

Hitleriștii vinduseră republicanilor aceste arme și muniții printr-o terță țară. Iar Steinglitz verificase în cursul luptelor, cum realizase această operație secretă secția a II-a „Z“.

Când Kammhuber pusese la cale planul de asasinare a ambasadorului german la Praga îi încredințase lui Steinglitz un rol important în această operație, iar ceva mai târziu îi ordonase să plece la Freiburg pentru ca imediat după atacul aerian efectuat asupra orașului de escadrila hitleristă „Edelweiss“ să procure dovezi că oragul german fusese bombardat de avioane franceze. Steinglitz înlocuise cu schije de bombe de fabricație franceză schije de bombe germane extrase de chirurgii din trupurile răniților. Apoi aflase numele locuitorilor germani din Freiburg care cunoșteau siluetele avioanelor și-i ridicase, ca eventualii martori primejdioși. Fusese o muncă curată, pasionantă care, pe deasupra, îi mai adusesse decorații și avansare.

Dar frontul de răsărit ce-i oferea? Tot succesul și-l vor atribui conducătorii armatei, iar înaintarea fulgerătoare a unităților motorizate nu va îngădui să se organizeze o rețea de spionaj care să desfășoare o serioasă activitate diversionistă și teroristă.

A doua zi, subunitatea maiorului Steinglitz trecu, în sfârșit la obligațiile ei directe.

La o masă mare, extensibilă, dintr-un cort, patru soldați, între care și Weiss, sortau documente. Multe dintre ele erau rupte, pline de sînge. Acestea erau aruncate în coșuri de gunoi din sîrmă colorată.

Steinglitz și Dietrich nu stăteau nici ei cu miinile încrucișate. Se duceau des pe pozițiile de luptă spre a urmări comportarea inamicului. De aceea Weiss trebuia și el să întrerupă munca la cancelarie ca să-l însoțească pe maior.

Se șua că atunci cînd isprăviseră combustibilul, tanchiștii sovietici de la Kulicki îngropaseră tancurile în pămînt. De aceea hitleriștii nu se mai temeau de un atac neașteptat din partea garnizoanei încercuite. Intr-o noapte, însă, cînd Steinglitz și Dietrich urmăreau, ca de obicei, cu binoculurile un spațiu lăsat în mod intențional liber, spre care se îndreptau cu disperare, sub rafalele mitralierelor, grupuri de ostași sovietici, observară deodată

tă cum pe șosea, trăgînd cu tunul și mitraliera, se ivise un tanc sovietic singuratic. Dar bateriile germane îl distruseră.

Steinglitz și Dietrich ordonară ostașilor să ia actele tanchiștilor morți. Socoteau, foarte logic, că dacă pentru această mașină se strinseseră, evident, ultimele resturi de benzină, echipajul primise misiunea de a se strecura pînă la cea mai apropiată unitate sovietică mai importantă, nu atît spre a cere ajutor cît spre a primi dispoziții cum să acționeze garnizoana mai departe: să se retragă sau să-și apere pozițiile pînă la ultimul om.

O întâmplare într-un tanc

Era noapte. Primii ostași trimiși spre tancul sovietic nu-și putură îndeplini ordinul: garnizoana asediată deschise focul, ucigînd trei soldați și rănindu-i pe ceilalți. Din următorii cinci soldați nu se mai înapoie nici unul. Un alt grup de cinci nemți porni în misiune numai sub amenințarea pistolului.

Dacă garnizoana asediată apăra cu atîta înverșunare tancul avariât, fără să-și cruțe prețioasele muniții, — raționa Weiss — însemna că în mașină se aflau niște documente care nu trebuiau să cadă cu nici un preț în miinile dușmanilor.

La punctul de observație, într-o cazemată curată, captușită cu scînduri, cițiva ofițeri, cu șervețele de hîrtie pe genunchi, mincau și vorbeau despre mincare. Weiss îi servea tăcut, așa cum făcea de cîțva timp. Dar în timp ce schimba farfuriile, împărțea carne, turna vin în pahare de hîrtie cerată și tăia pîine, Johann se gîndea cum să procedeze. Douăzeci și cinci de ostași germani nu atinseseră ținta și existau puține șanse de a o atinge. Riscul era foarte mare. Avea el dreptul să riște? Dar răbdarea lui avea o limită. Cît timp mai putea privi, aparent impasibil, pămîntul pirjolit, oamenii sovietici uciși, servindu-i în același timp pe asinini, de parcă asta ar fi fost tot ce-l interesa? Și apoi nu era vorba numai despre el; voia să distrugă cu orice preț pachetul cu documente, spre a salva vieți omenști.

Așa încît, după ce așeză pe farfurii bucățele de salam prăjit și cartofi fierbinți și turnă pe fundul păhărelelor romul care mai rămăsese, Johann își scoase șorțul, își aranjă tunica și se adresă lui Steinglitz:

— Domnule maior, dacă nu mai aveți nevoie de mine, dați-mi voie să iau documentele din tancul sovietic. — Rostise asta pe un ton de parcă ar fi întrebare: „Mai doriți puțin sos?“

Fără să ridice privirea din farfurie, Steinglitz inclină tăcut capul. Johann luă dintr-un cui o geantă din foaie de cort, din care ieșeau minerele de lemn ale unor grenade, casca și arma automată a unui ofițer, le îmbrăcă, salută și ieși din adăpost.

În drumul lui se afla o mlaștină. Jo-

hann o cercetă cu luare aminte. Cel mai sigur putea ajunge la tanc mergînd în zig-zag și nu de-a dreptul. Și cum trecu de cazematele germane, începu să se tîrască, dar aparent nu spre tanc, ci în altă direcție. Se oprea des, șerpuia ca o reptilă, lipit de pămînt, cu fața îngropată în iarbă. Își impuse să se teamă de cel mai mic trosnet, de un zăngănit aproape imperceptibil, de orice foșnet și să încremenească pe loc, fără să mai răsuflă, așa cum nu încremenește, poate, nici cel mai laș dintre oameni cînd e scos din minți de teamă. De altfel și Johann se temea, dar nu de moarte ci pentru viața care nu-i aparținea. La un moment dat își spuse că, probabil, ofițerii s-or fi plictisit urmărindu-l prin lunetă, iar Steinglitz se simțea, poate, puțin stingherit, văzînd ce fricos era multlăudatu-i șofer,

Desen de P. Pinkievici

care dezonora, însă, acum uniforma germană.

Își privi ceasul fosforescent și constată că de mai bine de două ore se tira, cu dese opriri, prin mlaștină. Deodată răsună un foc de armă, primul foc, și Weiss simți cu tot trupul cum glonte de unei arme sovietice cu lunetă se izbi de pămînt. Apoi începu lupta pentru el. Cît trăgea lunetistul sovietic germanii tăceau, dar cînd începeau rafalele scurte de mitralieră hitleriștii le răspundeau, la rîndul lor, cu rafale, după care trăgeau cu

aruncătoarele de mine. Cu cît se apropia mai mult de tanc, cu atît mai înverșunate deveneau rafalele mitralierelor sovietice. Numai de nu l-ar răni la cap sau în inimă, își spunea, aproape fără să-și dea seama, Johann. Pentru că altfel ar izbuti pînă la urmă să se tîrască pînă la tancul sovietic și să facă ceea ce-și pusese în gînd...

Și iată-l la adăpostul tancului.

Turela era deschisă și din ea atirna un trup nemișcat. Johann se aruncă în turelă, o rafală de mitralieră izbi blindajul, fără să pricinuiască, însă, colosului de oțel vreun neajuns, dar parcă ar fi fost un pumn de pietriș, dar Johann nu apucă să se gîndească bine la asta că și simți o durere cumplită: un glonte îi străpunsese piciorul.

Weiss nu voi, însă, să piardă vremea — putea să-și scoată și mai tîrziu cizma ca să-și lege rana. Trase cadavrul tanchistului în turelă și-i întoarse pe dos buzunarele. Dar nu găsi pachetul cu documente. Lîngă manetă mai zăcea un tanchist plin de sînge, mort și el. La lumina brichetei cercetă și buzunarele acestuia, dar tot fără nici un rezultat. Poate că documentele se aflau în carimbul cizmelor. Se aplecă, dar o bucată de fier îi lunecă pe lîngă cap și-l izbi în umăr.

Johann acționă cum fusese învățat să procedeze în asemenea cazuri. Nu sări în picioare ci se lăsă pe spate, cu genunchii aduși la gură spre a-și apăra abdomenul și pieptul și brusc se îndreptă, lovind puternic cu ambele picioare. Durerea din claviculă și din piciorul perforat de glonte îl făcu o clipă să leșine. Se trezi din pricina altei dureri: cineva, probabil că un tanchist rămas în viață, îl izbea cu capul de podeaua de oțel încercînd să-l sugrume cu miinile-i însingerate. Johann izbuti să-i dea la o parte miinile și pînă la urmă deveni el stăpîn pe situație. Dar gîfîia prea tare și nu putea rosti nici o vorbă, așa încît își îngădui o clipă de răgaz. Apoi rosti pe un ton poruncitor:

— Înțelege omule! Sint de-ai voștri, și acum ascultă: — La douăzeci de kilometri de Kulicki, în nord-vestul localității Viselki este o bază de carburanți. Repetă! Repetă, îți spun... Și să nu uiți. Acum, spune unde-i pachetul! Există aici un pachet cu documente, nu?

Tanchistul se întinse spre revolver.

Johann rosti grăbit:

— Stai așa!... O să vie un tanc fascist. Ai înțelege? Un tanc. Trebuie distruse documentele.

Tanchistul lăsă jos pistolul.

— Cine ești? — întrebă el.

Johann îi întinse bricheta.

— Dă-i foc!

Tanchistul se depărtă și scoase un teanc de hîrtii, aprinse bricheta, îndreptă sfăcără spre acte și întrebă:

— Cine o să comunice informația despre bază?

— Tu!

— Înseamnă că trebuie să mă întorc la ai mei?

Johann încuviință cu capul.

— Și de ce nu cu hîrțile acestea?

— Pentru că s-ar putea să nu ajungi la ai tăi, să fii ucis și documentele ar rămîne la tine. Ai înțelege?

— Mai am o hartă cu pozițiile noastre de luptă și un câmp minat. Să o ard?

— Dă-o încoace! Dar mai ai vreo hartă curată?

— Să zicem că da...

— Nu înțelegi? — îl întrebă Johann.

— O să însemnăm pozițiile de luptă și câmpul minat în altă parte decît sint în realitate și aruncăm harta

— Dar tu cine ești?

— Dă harta încoace!

Tanchistul îi întinse o porthartă.

— Fă lumină — îi ordonă Weiss, întinzînd cele două hărți și începînd să facă însemnări pe cea curată. Apoi arse harta veche, iar pe cealaltă o viri în porthartă și se adresă tanchistului, arătînd spre unul din cadavre.

V. Kojevnikov

(Continuare în pag. a 11-a)

„Vipera“ biruitoare

La studioul „Dovjenko“ din Kiev a fost terminat un film despre care se vorbește cu entuziasm: „Vipera“, după nuvela cu același titlu de Alexei Tolstoi.

„Vipera“ este povestea complicată, stranie și dureroasă a unei femei pe care revoluția a smuls-o din tihnită lume mic burgheză în care trăia, a aruncat-o în vârtejul de foc al războiului civil, a făcut-o ostaș al Armatei Roșii și a pus-o, în final, în fața întrebării capitale: cum să trăiești mai departe? Tolstoi nu dă nici un răspuns, încheindu-și însă nuvela cu o posibilă sugestie, în orice caz cu o notație despre acele vremuri tulburi, plină de forță și expresivitate: „Orașele în care trăia (Olga Zotova n.n.) fuseseră distruse cu o înverșunare nemaipomenită, totul se strimbase și se prăbușise, urzica crescuse pe locurile pustiite de flăcări — oamenii n-aveau decât o rogojină deasupra capului... Dar filele decretelor chemau la reconstrucție și creație. Cine să reconstruiască? Ei da, oamenii, cu aceleași miini încă chir-cite, ca labele păsărilor de pradă“...

Autorii filmului au respectat cu fidelitate modelul literar, recompunând întocmai destinul Olgăi Zotova, femeie „jigărită și rea ca o viperă“, care bea spirt, fumează mahorcă și injură mai dihai ca bărbații. Dar nici Tolstoi, nici creatorii filmului — scenaristul Gheorghe Koltunov, regizorul V. Ivcenko, actrița Nelli Mișkova — nu o reduc pe Olga la atit. Zguduirea Revoluției trezește în ea resurse neștiute. Olga este capabilă să iubească cu o gin-

Nelli Mișkova

gășie și o forță proprii caracterelor întregre ca ale ei și dragostea aceasta pentru comandantul de escadron Emelianov o va urmări mereu, chiar când va încerca să-și regăsească iubitul mort în făptura altui bărbat.

În film, Nelli Mișkova a mai îndulcit asprimea eroinei ei. Olga, intruchipată de această actriță gingașă, de-o delicată fru-

musefe, este mai feminină, mai domoală, mai egală cu ea însăși. Dar nu mai puțin tragică. De aceea Nelli Mișkova este considerată autoare cu drepturi depline a personajului creat de ea, rolul Olgăi fiind apreciat ca o mare reușită a actriței.

Prințesa Obolenskaia
s-a întors acasă

Nu de mult, printr-un decret al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. un număr de ruși aflători peste hotare în timpul celui de-al doilea război mondial au fost decorați cu înalte ordine și medalii pentru curajul și vitejia de care au dat dovadă în lupta împotriva Germaniei hitleriste. Printre acești eroi, destinul Verei

Apollonovna Obolenskaia — cum o numește oficial decretul — iese realmente din comun.

...Prin 1935—1936, prințesa Vera Obolenskaia — sau Vicky cum îi spuneau prietenii — era socotită una din femeile cele mai spirituale și mai elegante din Paris. Soțul ei, prințul Nikolai, o adora. Pe scurt, alcătuiau o pereche fericită care stârnea numai admirație în înalta societate pariziană.

La 17 decembrie 1943, Vera Obolenskaia a fost însă arestată de Gestapo la prietenia ei Sofia Nosovici.

Urcând treptele dubei, legată prin aceași pereche de cătușe de prietena ei, Vicky a găsit într-însa puterea să șoptească, zimbând, acesteia un vers dintr-o veche romanță rusească: „De un fir subțire soarta ni-i legată“... A fost însă ultima ei glumă.

Născută Makarova, Vicky era un copil când a fost adusă în Franța de părinții ei. Parisul i-a devenit a doua patrie; acolo a crescut, a învățat, s-a măritat și a lucrat. Când nazistii au dezlănțuit cel de-al doilea război mondial și mai ales când au atacat U.R.S.S., prințesa Vicky a intrat în Rezistența franceză. În luxosul ei apartament parizian adăpostea documente secrete, primea curieri din toate colțurile Franței și de peste hotare, bătea la mașină ordine și rapoarte, reproducea scheme de lucrări pe care hitleriștii le fereau cu mare grijă de ochi indiscreți, stabilea planuri de aprovizionare cu arme și muniții a patrioților aflați în luptă.

În cursul interogatoriilor, Vera Obolenskaia a avut o atitudine care i-a făcut pe călăii hitleriști s-o numească „prințesa care nu știe nimic“. La 4 august 1944 a fost executată, prin decapitare, în închisoarea din Plötzensee. Avea 33 de ani...

Guvernul francez i-a decernat post-mortem gradul de locotenent al Forțelor franceze din interior (F.F.I.) și a decorat-o cu însemnele de cavalier al Legiunii de Onoare.

Și iată că acum, după mai bine de douăzeci de ani de la sacrificiul ei, figura Verei Obolenskaia va reinvia pe ecran într-o peliculă aflată actualmente în pregătire la „Mosfilm“. Scenariul filmului, care deocamdată este trecut în planul de activitate al studioului cu titlul provizoriu „O inimă rusească“, este semnat de poeta Iulia Drunina și de soțul ei, dramaturgul Alexei Kapler.

După cum a arătat acesta din urmă, cei doi autori ai scenariului ar dori ca rolul Verei Obolenskaia să fie interpretat de Marina Vladv care, după cum se știe, este rusoaică la origine.

Solista L. Mitaișvili în rolul Fetei din balețul „Poem“ de S. Țințadze

Németh a fost frapat de dramatica cursă a vieții lui Pușkin care de la vârsta de 20 de ani și până la moarte a fost hăituit într-una: abia reușea să se smulgă dintr-o încercuire și nimerea în alta, și mai strinsă, iar până la urmă a și fost împușcat ca o sălbăticiune la vânătoare, în timp ce încerca să scape de urmărirea gonacilor...

„Cuvîntul „Capcană“ a fișnit de sub penița mea când lucrul la biografia poetului se apropia de sfârșit — a explicat scriitorul maghiar în același interviu. Și atunci m-am gândit că sub acest titlu se poate scrie o dramă despre Pușkin“.

Acțiunea mai multor dintre tablourile piesei se petrece în cabinetul de lucru al poetului. Printre personaje regăsim prietenii și rude ale poetului, familia lui, scriitorii ai timpului.

Piesa a atras atenția teatrelor budapestane, astfel încît publicul maghiar se va întâlni curînd cu Pușkin pe scenă.

MUZICĂ

Două fețe
ale unui curent

Din 1960, cînd cvartetul alcătuit din John Lennon, Paul McCartney, Ringo Starr și George Harrison a fost lansat cu o publicitate zgomotoasă sub numele de „Beatles“, în muzica ușoară s-a născut o nouă modă, care a cucerit masiv tineretul occidental. E greu să găsești azi un oraș în Anglia, S.U.A., Italia, Germania Occidentală, Suedia, în care să nu existe așa-numitele „beat-cluburi“, unde fete și băieți ascultă zgomotos cîntăreși lăptoși care cîntă și mai zgomotos acompaniindu-se la chitară sau dansînd în ritmul decorației melodii.

Succesul Beatles-ilor este indiscutabil un rod al reclamei, dar în mare măsură este și meritul lor. Cei patru băieți din Liverpool — care, în paranteză fie spus, între timp s-au mai potolit, se îmbracă elegant și distins, poartă părul mai în orinduială — au voci plăcute, muzicalitate și sînt excelenți chitariști.

Pornind de la Beatles-i (deși, din respect pentru adevăr, trebuie să arătăm că aceștia au împrumutat mult de la genul de muzică populară engleză „skiffle“ — baladă cîntată cu acompaniament de chitară — foarte popular acum 10—12 ani), curentul „beat“ s-a răspîdit cu înălță în lumea occidentală, transformîndu-se dintr-o manieră interpretativă într-un original fenomen social. Pentru că se consideră — și reprezentanții curentului sînt foarte convinși de asta — că și îmbrăcămîntea, redusă de regulă la pantaloni „jeans“ și la tricouri negre, coafura, comportarea, dansul adepților „beat“-ului — sînt un fel de sfidare aruncată de tineret burghezului, un protest inconștient împotriva ipocriei, a meschinilor idealuri jilștine.

Dar dacă realitatea acestui protest este discutabilă, în schimb o altă față a curentului „beat“ este categoric și fără o curajoasă luare de atitudine.

Aparent, lucrurile se petrec la fel. Cîntăreșul poartă pantaloni „jeans“ și tricou negru, are plete și se acompaniază la chi-

tară. Dar cîntecul lui nu este primit cu șipete isterice și fluierături. Fețele tinerilor care îl ascultă sînt serioase, ei îl urmăresc cu încordare ca să nu scape nici un cuvînt. Iar cuvintele cîntecului pot spune:

Băieți, oare nu înțelegeți
Ce vreau să vă spun?
Oare nu simțiți teama,
Teama pe care o simt eu?
Dacă se va apăsa pe buton,
Nu va mai exista drum îndărăt.
Privește în jur, băiete.
Oare nu simți
Că sîntem în pragul catastrofei?

Astfel de cîntece sînt cîntate în S.U.A. de Barry Mac-Guire, Bob Dylan, Joan Baez și mulți alții. În interpretarea lor „beat“-ul a căpătat cu totul alt conținut. În America oamenii îi numesc „mesagerii protestului“. Conținutul cîntecelor lor este întotdeauna de mare actualitate: proteste împotriva bombei atomice, a războiului în Vietnam, a inegalității sociale, a discriminării rasiale.

Popularitatea „mesagerilor protestului“ crește vertiginos. Fapt semnificativ, discurile cu cîntecul „În pragul catastrofei“, din care am citat mai sus, interpretat de Barry Mac-Guire s-a vîndut așa de repede încît criticii l-au calificat drept „best-seller“.

Mesajele acestor tineri curajoși și-au găsit drum spre inima ascultătorilor americani. Ele pătrund ca un vînt proaspăt în clădirile întunecoase ale „beat-cluburilor“, dînd glas unui protest real.

F. Kurtev

Filmul „Nimeni n-a vrut să moară“ al regizorului V. Jalakiavicius, tablou realist, de un puternic dramatism, al Lituaniei postbelice, a fost primit atît în U.R.S.S. cît și peste hotare ca o operă de certă valoare. La tradiționalul festival cinematografic al republicilor baltice, V. Jalakiavicius a fost distins cu premiul „Marele Chihilimbar“. În fotografie: V. Jalakiavicius (dreapta) și poetul A. Maldonis.

arta

TEATRU

Pușkin pe scenă

Cunoscutul romancier și dramaturg maghiar Lászlo Németh a scris o piesă, intitulată „Capcana“, despre ultima perioadă a vieții lui Alexandr Pușkin.

Interesul autorului pentru marele bard al literaturii ruse este mai vechi. Acum cîțiva ani, Lászlo Németh a îmbogățit istoriografia literară ungară cu un foarte interesant și documentat eseu despre Pușkin, scris într-o formă extrem de vie (arta dramaturgului și-a spus cuvîntul din plin). A lucrat la el trei ani, dar efortul a fost pe deplin răsplătit de o entuziastă primire din partea publicului.

Contactul îndelungat cu atmosfera pușkiniană i-a dat scriitorului, cum a declarat unui ziarist sovietic, destul timp ca să se pătrundă de „admirație și compătimire pentru marele poet rus“.

ASTROFIZICĂ

Explozie nucleară sau mesaj interplanetar?

N-a fost cometă sau roi de particule. N-a fost nor dens de praf sau un mare meteorit, cum s-a crezut timp de zeci de ani. Să fi fost dar un mesaj adresat pămîntenilor de locuitorii altor lumi și explodat în momentul intrării în contact cu planeta noastră?

Cum, din nou despre „meteoritul” tungus? Nu s-a scris și s-a spus destul despre acest ciudat fenomen de la începutul secolului nostru? Întrebările ar părea justificate! Dar dacă catastrofa tungusă care își va serba curînd a 60-a aniversare se menține în actualitate e pentru că, după șase decenii, fenomenul continuă să rămî-

fungus. Și de data aceasta calculele teoretice au fost confirmate de constatările practice. Savantul a remarcat, de exemplu, că în două regiuni, simetrice față de traiectoria corpului, trunchiurile de copaci nu sînt dispuse perfect radial. Poziția arborilor doborîți de unda de explozie a fost acolo modificată — afirmă Zolotov — de

Martorii dezastrului și noua generație de arbori.

nă o enigmă. În plus, metodele științifice evoluat din ultimii ani au dus la noi cercetări și ipoteze surprinzătoare.

Cît o bombă atomică de 10 megatone

Studiind regiunea catastrofei tunguse, geofizicianul A. V. Zolotov a cercetat, de pildă, poziția a mai bine de 50 000 de copaci doborîți și a constatat că direcția lor e aproape perfect radială, în jurul unei zone centrale, pe o suprafață de aproape 2 000 km². Dar să urmărim mai departe raționamentul lui A. V. Zolotov.

Direcția radială a copacilor ar fi putut fi determinată de o undă balistică declanșată de un corp în cădere verticală. Se știe, însă, precis că traiectoria bolidului tungus a format cu orizontul un unghi de 10 grade și că în acest caz unda balistică ar fi lăsat în pădure o simplă diră. Rezultat, deci, că arborii au fost culcați de o undă de explozie. Iar pentru ca această undă să fi putut doborî trunchiuri de copaci pe o rază de 25 km și să fi avut efecte pînă la o înălțime de 10 km, puterea exploziei trebuie să fi fost egală cu aceea a unei bombe nucleare de 10 megatone!

Calculul lui Zolotov nu s-au oprit totuși aici. El a luat în considerare o seamă de variante posibile ale vitezei, formei și energiei bolidului, ajungînd, după o succesiune de deducții matematice și logice, să formuleze două probabilități:

1. Bolidul putea să aibă o viteză de peste 30 km pe secundă (viteză necesară pentru transformarea rapidă a energiei lui cinetice în energie termică, cu alte cuvinte pentru o „explozie termică”). Dar în acest caz ar fi trebuit să aibă o densitate de peste 30 g pe centimetru cub (amintim că densitatea Pămîntului e de 5,5 g pe centimetru cub).

2. Bolidul putea să aibă o densitate de mai puțin de 8 g pe centimetru cub, dar viteza lui n-ar fi depășit, în acest caz, 5 km pe secundă, ceea ce e absolut insuficient pentru o „explozie termică”.

Și, ca o concluzie generală, Zolotov arată, pe baza sistemului său de argumente pro și contra, că acum se poate afirma cu certitudine că în 1908 în taigaua siberiană n-a căzut, așa cum s-a crezut pînă nu de mult, un meteorit obișnuit (cu o densitate sub 8 g/cm³), nici nucleul de gheață al unei comete (cu o densitate apropiată de 1), nici un nor de praf (cu o densitate sub 1).

Vîrtejul de foc

O hartă amănunțită a zonei afectate de distrugerii, întocmită de Zolotov, i-a permis să deducă viteza enigmaticului corp

fungus decît ce a fost, savanții sovietici întreprind azi cercetări care vor duce, pare-se, la elucidarea enigmei. Pentru aceasta ei studiază radioactivitatea plantelor și a solului în zona catastrofei, încearcă să descopere natura reacției nucleare (de fisiune, de sinteză sau de anihilare) și cauza care a făcut ca tocmai în această zonă vegetația să se dezvolte impetuos.

Nu e de neglijat nici întrebarea pe care și-o pun de la o vreme specialiștii: a fost bolidul tungus un corp natural sau artificial? Întrebarea nu ține de domeniul fan-teziei. Astronomii nu cunosc corpuri naturale care, pătrunzînd în atmosfera terestră, să se comporte ca o bombă nucleară. Sau poate că explozia a fost provocată de ciocnirea Pămîntului cu un bloc de substanță ultradensă, „prestelară”, avînd imense rezerve de energie și care, după părerea academicianului V. Ambarțumian, determină fantasticele procese explozive din nucleele galaxiilor?

Nu-i exclus ca darul oamenilor de știință la a 60-a aniversare a bolidului tungus să fie limpezirea acestor nedumeriri.

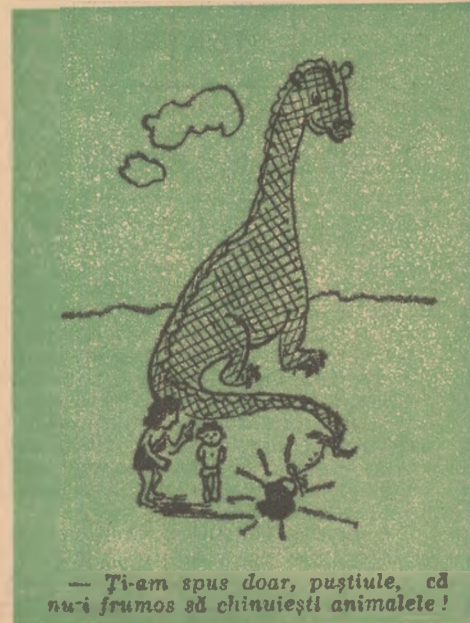
FIZICĂ ATOMICĂ

Mînuitorii imposibilului

Cînd academicianul Lavrentiev l-a întrebă pe M. A. Budker: „Mihail Andreievici, ești gata să înființezi un institut de fizică atomică la Novosibirsk?” acesta i-a dat pe loc un răspuns afirmativ. Și în 48 de ore, o sută din colaboratorii săi s-au declarat gata să părăsească Moscova și să-l urmeze. În cîțiva ani Institutul s-a plasat în multe domenii în fruntea cercetărilor din întreaga lume, căci el merge pe căi noi, necunoscute încă.

Un dezavantaj al acceleratoarelor de particule constă în faptul că ele devin din ce în ce mai mari și mai grele. Numai magnetul instalației de la Dubna cîntărește 30 000 tone. După calculele lui Budker și ale colaboratorilor săi, magneții de fier trebuie să poată fi înlocuiți prin magneții din metale neferoase, care măresc forța cîmpului magnetic de 10—20 ori, reducînd în același timp de 100 de ori greutatea magnetului. Ei au construit cîteva asemenea acceleratoare care ocupă relativ puțin spațiu și arată ca niște pitici pe lîngă frații lor din alte institute. Văzînd o asemenea minunăție în funcțiune, un fizician american a exclamat: „În toată lumea se credea pînă acum că nu se pot realiza acceleratoare cu magneți din metale neferoase. Numai cei de la Novosibirsk nu s-au sinchisit de această părere”.

Sute de oameni de știință din Uniunea Sovietică sînt preocupați de una din cele mai importante și mai dificile probleme ale fizicii atomice: controlul asupra proceselor nucleare. Centralele atomice existente obțin energia din dezagregarea nucleelor. Pentru viitor se întrevide posibilitatea fuziunii nucleului, ceea ce ar rezolva integral problema energiei, căci materia primă necesară — apa — este oferită din belșug de oceane. Aproape o treime din colaboratorii lui Budker se ocupă de reacția termonucleară dirijată. Ei au reușit pînă acum să încălzească plasma de deuteriu la 100 milioane de grade, folosînd așa-numitele unde de șoc magneto-hidrodinamice. Radiația neutronilor observată cu această ocazie a demonstrat că s-a realizat o reacție termonucleară, desigur pentru moment la scară mică. Nimic nu rezistă unei asemenea temperaturi. Căci chiar și numai 6 000 de grade ajung pentru a transforma în vapori orice substanță de pe Pămînt. Cu ajutorul unui dispozitiv ingenios, gazul încălzit este ținut însă „în suspensie” de cîmpuri magnetice, în așa fel încît nu poate veni în contact cu pereții instalației.

Știința

FIZIOLOGIE

Somn ușor sau vise plăcute?

De ce, cum și ce perioadă din somn visează omul? Iată întrebări care preocupă de mult pe savanți și cărora li s-au dat, în decursul vremii, răspunsuri diferite. Se știe, de pildă, că, în conformitate cu teoria freudiană, în timpul somnului și-ar da friu liber subconștientul și s-ar naște visele. Ipoteza s-a bucurat la un moment dat de o mare vogă, dar actualmente este abandonată.

Cercetări recente par să demonstreze că visul ar fi o „stare a treia”, între somnul adînc și trezirea lucidă. Studiîndu-se persoane care dormeau s-a constatat că, în anumite perioade, ochii lor executau mișcări rapide care provocau tresăriri ale pleoapelor. Somnul „mișcărilor oculare rapide” (sau M.O.R., cum i s-a spus pe scurt), corespunde anumitor trasee înregistrate simultan de către electroencefalograf, ceea ce dovedește o intensă activitate cerebrală. Deșteptate în plin somn M.O.R., persoanele respective declară aproape fără excepție că tocmai visau. Totodată, s-au putut înregistra la ele modificări de puls și respirație, ambele accelerîndu-se.

Cercetătorii apreciază că circa o cincime din somn este ocupat de M.O.R., prin urmare de vise și că ele presupun o vie și susținută activitate din partea creierului. Iată deci că odihna celui care doarme nu e chiar atît de completă cum se crede în deobște. În schimb, necesitatea viselor este foarte mare pentru om, așa cum o dovedește experiența efectuată cu o serie de voluntari. Aceștia au fost treziți într-o noapte oricît de tîrziu se înregistra somnul M.O.R., fiind așadar împiedicați să viseze. Rezultatul obținut a fost că, în noaptea următoare, au visat dublu.

Sediul somnului M.O.R. se presupune a fi etajul superior al măduvei spinale. El ar acționa chiar și în cazul noilor născuți, ceea ce ar dovedi transmiterea sa pe o lungă scară filogenetică. Explicația care se oferă e următoarea: primele mamifere cu singe cald, apărute în urmă cu 180 milioane de ani, vinău noaptea, cînd giganticele reptile existente pe atunci dormeau amortite de frig. Somnul mamiferelor acoperea cam 16 ore și se desfășura în timpul zilei, cu o lungă perioadă de M.O.R. Aceasta le permitea să nu se scufunde într-o inconștiență prea adîncă, să se trezească la cel mai mic zgomot și să fie gata de fugă sau de luptă.

În sprijinul acestei teorii vine faptul că cei supuși experimentării sînt mai lucizi și mult mai capabili de a executa anumite munci intelectuale atunci cînd sînt treziți din somnul M.O.R. decît dintr-un somn fără vise.

Timpul și cercetări ulterioare vor confirma sau infirma aceste interesante ipoteze.

ISTORIE

Si-șia peste secole

● Mărirea și decăderea „Statului alb” ● Scrierea ideografică a tangușilor ● Documentele de limbă orașul mort Harahato.

În anul 842 e.n., după moartea regelui Darma, Tibetul s-a scindat într-o serie de posesiuni independente și învrăbite. Fărâmițarea puternicului stat feudal a atras după sine întărirea tibetanilor care populau regiunea lacului Kuku-nor și Amdo, aflați dincolo de hotarele Tibetului propriu-zis. Câteva decenii mai târziu, prin anul 875, unul dintre conducătorii tangușilor (așa se numea această ramură), Toba Singur, a unificat sub conducerea lui o bună parte din provincia Ning-șia de astăzi și a pus bazele statului tanguț. Acesta, sub numele chinez Si-șia (Hsi-Hsia), a devenit unul dintre statele cele mai organizate din Asia Centrală.

Așadar, în nisipurile pustului Gobi, pe malul fluviului Huang-he, între statele Cara-chital, Tibet, Dzin și Lian s-a format o nouă putere feudală. Tangușii, tibetani de origine, au preluat de la aceștia o bună parte a moștenirii lor culturale. În ce privește limba, și în special scrierea, ea a evoluat și s-a dezvoltat sub influența dialectelor chineze vorbite în statele vecine. Pe lângă elementele tibetane și chineze, cultura tanguț, care în epoca existenței acestui stat a atins o înaltă treaptă, are însă și o puternică notă proprie. Documentele rămase și interpretate de filologii orientaliști ca P. Pelliot, R.A. Stein, Van-Dzin-ju, A.F. Wright și în special, de savantul sovietic N.A.Nevski sînt o dovadă grăitoare nu numai a unei civilizații avansate, ci și a unor trăsături originale ale acestei culturi. Odele, adunate de cîntăreții din popor, care povestesc despre istoria și țara tangușilor, despre „Statul alb”, sînt mărturii literare de valoare universală.

Este interesant de semnalat faptul că și astronomia a cunoscut în statul tanguț o dezvoltare impetuoasă. În lucrarea sa „Cultura corpurilor cerești în statul tanguț din secolul al XII-lea”, Nevski a adunat un bogat material documentar inspirat din surse tanguțe, pe baza cărui se poate afirma cu siguranță că și în acest domeniu avem de-a face cu elemente profund originale ale culturii din Si-șia.

Analizînd articolele „Asupra denumirii statului tanguț” și „Tabelul de funcții și titluri în statul tanguț” scrise de Nevski, vedem că statul a avut o structură bine centralizată și o judicioasă împărțire administrativă. În Si-șia au înflorit artele, și în special pictura. Trasate cu linii fantastice, lucrate pe mătase sau pergament, imaginile zeilor cerești aveau forme de o mare expresivitate artistică.

★

Apoi au trecut două secole... Pe cerul imensului pustiu s-au adunat nori amenințători. Hoardele lui Ginghis-han, care cotropiseră pămînturile chidanilor și djurdjenilor, tadjicilor și horezmiților, turcilor și persilor, chinezilor și coreenilor se apropiiau și de granițele tanguțe. Primul conflict a apărut în 1207, cînd fiul mai mare al lui Ginghis-han, Djuci, a supus triburile care trăiau la nord de riul Selenga și în valea fluviului Ienisei. După această operație, al cărei scop a fost cucerirea unor regiuni importante prin atelierele de prelucrat fierul, atât de necesare mongolilor lui Djuci, ei au pătruns în provincia Hansu de astăzi. Regele tanguț s-a obligat să plătească tribut lui Ginghis-han, căruia i-a convenit această situație, deoarece lovitură principală o îndrepta împotriva djurdjenilor din statul Dzin. După cucerirea acestuia în anul 1215, prădarea capitalei Iandzing (Pekinul de azi) și după campaniile din Asia Mijlocie din anii 1219-1221, în anul 1226, Ginghis-han a pornit din nou la drum. Scopul de data aceasta a fost nimicirea totală a statului Si-șia. Într-un an, statul tanguț a fost nimicit. Marea majoritate a populației a fost exterminată, iar cei rămași în viață înrobiți. Au fost distruse orașele și cultura tangușilor. Perioada de înflorire a statului Si-șia nu a durat astfel decît două-trei secole. Totuși, în acest interval, relativ scurt, civilizația tanguț a atins un apogeu rar înțilnit. Documentele găsite în apropierea orașului Harahato constituie o mărturie vie a acestui fapt.

Mult timp se credea că nu se vor putea elucida misterele acestei culturi dispărute în urma campaniei lui Ginghis din 1226, și că acea scriere ideografică, asemănătoare hieroglifelor chinezești, nu va putea fi descifrată. Filologii de seamă din toată lumea și-au îndreptat atenția asupra relicvelor găsite sub ruinele pierdute în desert. Meritul de a dezvălui omenirii imensa comoară culturală tanguț, de a transmite

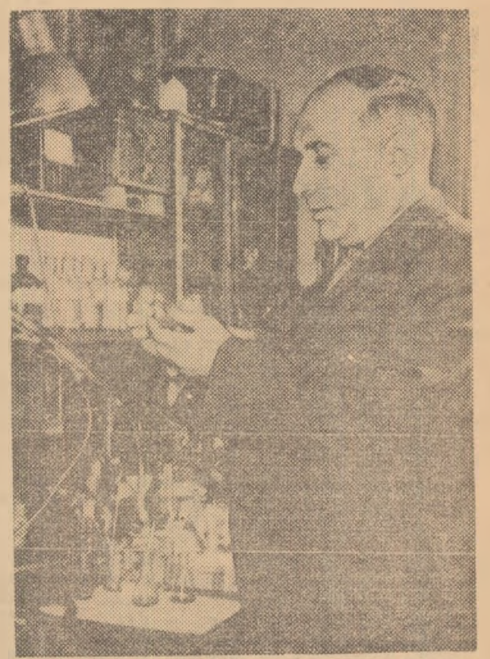
lumii mesajul unui popor ce a dispărut cu opt secole în urmă aparține eminentului savant sovietic, lingvist și orientalist N.A. Nevski. Cunosător strălucit al limbilor japoneză, chineză, tibetană și al unui mare număr de dialecte, dotat cu o erudiție rar înfîlînită și o pregătire uimitoare în domeniul lingvisticii orientale, Nevski, în al patrulea deceniu al secolului nostru, a început studiul sistematic al documentelor găsite lângă orașul mort Harahato. Dicționarele întocmite în două limbi și textele ce conțin transcripții paralele în chineză și tibetană făceau ca la început să se creadă că descifrarea va merge repede. În realitate situația era mult mai complicată. Erau foarte greu de stabilit valorile fonetice, pronunția limbii, lucru care rezultă din tipul de scriere hieroglifică. În urma unei munci susținute și migăloase, Nevski a reușit să dezvăluie treptat taina limbii tanguțe. Ar fi greu să pomenim despre metodele complicate ale analizei ideografelor, metodele de cercetare a structurii limbii și de tot arsenalul folosit de marele tanguțolog. Încetul cu încetul, Nevski a ajuns să cunoască scrierea din Si-șia. Semnele hieroglifice au început să vorbească, să povestească într-o limbă necunoscută și uitată de secole. „Despre dicționarele tanguțe”, „Tabelele fonetice tanguțe”, „Materiale pentru studiul pronunției tanguțe” și altele sînt lucrări de o incomensurabilă valoare, rezultat al unei munci titanice de zece de ani.

Ce conțin documentele descifrate? Despre o bună parte am vorbit mai sus. Ele sînt texte religioase budiste, documente administrative, opere literare etc., care aruncă o lumină asupra organizării statului tanguț și a literaturii folclorice din Si-șia.

Academia de Științe a Uniunii Sovietice a editat nu de mult, sub redacția lui N. I. Konrad, operele lui N. A. Nevski, care a reușit să redea omenirii imaginea unei culturi pierdute în negura istoriei, a reușit să reinvie graiul tanguț, să povestească din nou legendele uitate și oda tanguț, plină de imagini multicolore.

Premiul Lenin, decernat post-mortem marelui tanguțolog, reprezintă o recunoștință bine meritată față de meritele incontestabile ale lui N.A.Nevski.

T. Tauth

În laboratorul unde s-au născut noii compuşii. În prim plan, acad. Nesmeianov.

baltului, titanului, zirconului, nichelului. El a reușit, cel dintîi, să creeze compuşii ai acestor metale cu grupele vinilice și clorvinilice și să le studieze însușirile.

Pe baza „sandvișurilor” realizate în laboratorul academicianului Nesmeianov au luat naștere noi antidetonanți, care permit construirea unor motoare cu combustie internă mai economică, coloranți noi, preparate medicamentoase, alimente sintetice etc. Chiar și cei mai buni „cunoscători” ai icerelor negre, de exemplu, n-au găsit nici o deosebire între icerile naturale și cele preparate în laboratorul amintit.

Data fiind importanța descoperirii acestui „imens continent din care abia am întrezărit un țărâm”, după cum s-a exprimat savantul, la Moscova a luat ființă un Institut al compuşilor organici ai elementelor, primul institut care construiește puntea dintre cele două discipline chimice, organică și anorganică.

ZOOLOGIE

Mai mulți e (probabil) cu neputință...

Știți cite soiuri de insecte ne populează globul? Aproape un milion! — ne informează un repertoriu general recent întocmit.

Unele au niște preferințe și obiceiuri cel puțin insolite, ca de pildă cărăbușul Goliat din Africa care se hrănește exclusiv cu banane, după ce mai întîi le cojește cu grijă.

În ceea ce privește performanțele de care pot da dovadă o seamă de insecte, ni se dau niște date de-a dreptul deconcertante. Un atlet poate, la rigoare, după un antrenament minuțios și îndelungat, depune timp de cîteva minute un efort de 20 ori mai mare decît metabolismul lui bazal. La insecte, însă, același coeficient poate fi de 50 ori mai mare, iar efortul poate fi menținut timp de cîteva ore. Un cărăbuș, pentru a ne întoarce iar la această specie de insecte, poate ridica o greutate de 850 ori mai mare decît aceea a trupului său. Omul care ar dori să egaleze această performanță ar trebui să ridice circa 60 de tone!

O seamă de insecte au alte însușiri uimitoare; viespile fabrică hîrtie pentru sălașurile lor; licuricii, se știe, produc o lumină rece, iar grațioasa libelulă utilizează tehnica pe care o cunoaștem la avioanele cu reacție atunci cînd e urmărită. Lucru care, la drept vorbind, n-ar trebui să ne mire de fapt prea mult dacă ne gîndim că insectele puteau să zboare cu 100 de milioane de ani înainte de cel dintîi pterodactil.

O altă categorie de insecte: furnicile, practică creșterea altor insecte și cultura subterană a unor mici ciuperci, în timp ce viespile de pămînt se ajută de pietricele ca de niște lopoți pentru a-și amenaja intrarea în ascunzătoare.

Și acum o altă particularitate interesantă a insectelor: sistemul lor respirator le permite o oxigenare a corpului de 431 ori mai rapidă decît aceea a plămînilor omului.

În sfîrșit, cifrele care ni se dau referitor la reproducere sînt de-a dreptul amețitoare. O regină termită depune 43.000 de ouă pe zi, iar o pereche de muște poate da naștere la 190 000 000 000 000 000 de urmași.

Mai mulți, probabil, ar fi cu neputință de calculat la vreo altă viețuitoare.

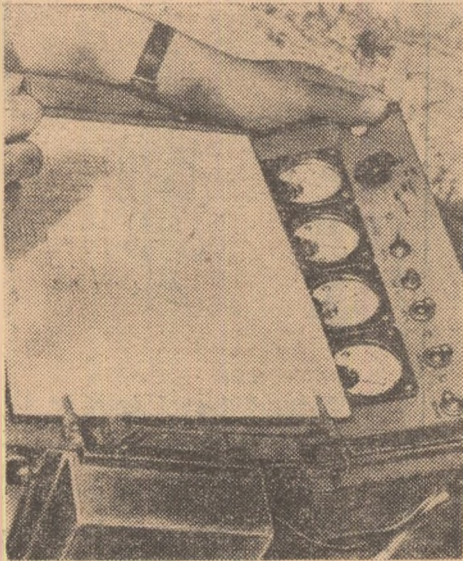
tehnica

MAGNETOMETRIE

Sybarisul descoperit de protoni

În ultimul timp, una din revelațiile arheologice este punerea la punct a unui aparat destinat lucrărilor de prospecție sau, mai exact, performanțele de care acesta a dat dovadă atunci cînd a fost pus la încercare. Aparatul, un magnetometru cu protoni, pare să rezolve dificila problemă a prospecțiilor, mai ales în ce privește durata acestora.

Se știe că de cîteva ani tehnica modernă se străduiește să pună la îndemîna arheologilor o serie de metode precise printre care cele potențiometrice, electromagnetice, seismice la care, evident, se adaugă fotografierea aeriană. Căci arheologia nu se mai poate mîrgini acum să folosească ca instrument de descoperire doar... simpla întîmplare. Arheologii vor astăzi să prospecteze, asemeni geologilor aflați în căutarea de minereuri, fiecare

Magnetometrul, un auxiliar prețios al arheologiei moderne

regiune, fiecare porțiune de teren în care au existat societăți omenești primitive. Această activitate necesită, însă, multe eforturi și, mai ales, timp. Or, în vremea noastră, rapiditatea cu care se ridică construcțiile industriale, marile baraje hidraulice etc. nu mai îngăduie ca arheologii să sape cu vechile mijloace pentru a „vedea” vestigiile ascunse în solul regiunilor amenințate. Din acest punct de vedere, exemplul Nubiei e concludent.

Deci, prospecția arheologică trebuie realizată astăzi din mers și e firesc ca specialiștii în materie să se fi gîndit la o tehnică care s-o revoluționeze, la realizarea unor instrumente care să-i informeze rapid asupra conținutului solului. Din acest punct de vedere se pare că magnetometrul cu protoni corespunde pe deplin cerințelor. El și-a dovedit eficacitatea în diverse împrejurări, mai cu seamă cu prilejul localizării în Italia de Sud a vestigiilor presupuse a fi aparținînd anticului oraș Sybaris.

Așadar, o noțiune nouă începe să se profileze la orizontul arheologiei: noțiunea de randament sau, mai bine zis, de productivitate.

Poșta medicului

DANIELA — Timișoara: Pentru diagnosticarea afecțiunii dv. ar mai fi nevoie de examene și analize suplimentare (radiografia coloanei vertebrale în regiunea dureroasă — față și profil, radiografie pulmonară, VSH, fibrinogenemie etc.) Dacă aceste examene ies negative, diagnosticul pus de medicul dv. rămâne în picioare și, repetând tratamentul, durerile vor ceda. V-am mai indica infiltrații cu xilină (loco dolenti) făcute de medic.

CIPRIANA BARTĂȘ — București: Vă rugăm să citiți răspunsul dat în legătură cu rinita atrofică în nr. 17 tov. Lucy Penea, București.

MILITARU T. FLORIN — comuna Urluiu (Alexandria): Vă mulțumim pentru căldura cu care vorbiți de pagina noastră și ne bucurăm că vă simțem de folos. Nu vă putem da, însă, rețeta solicitată pentru eczemă. Această boală are o simptomatologie și o etiologie atât de variată, încât e imposibil să fie îngrijită prin corespondență. Vă recomandăm să vă adresați unei clinici dermatologice din Capitală.

S. DUMITRESCU — Satu Mare: Lipomul este o formațiune tumorală benignă constituită din aglomerarea de țesut grasos în straturile profunde ale pielii. Lipomul nu are niciodată tendința spre transformare malignă. Din acest punct de vedere, puteți fi liniștit. În prezent, tratamentul nu este decât chirurgical; s-au făcut unele încercări terapeutice medicale, ca aceea semnalată de dv., dar fără rezultate constante.

S. L. — București: Impotriva albirii părului, au existat alt remediu decât vopsirea. Impotriva căderii părului există numeroase tratamente, dar tocmai multitudinea lor probează că nu a fost găsit „remediul”. Noi am dat la această rubrică o serie de soluții. În cazul dv. vă recomandăm câteva cure de Gerovital H3 conform indicațiilor din prospectul ce însoțește cutia de fiole. S-ar putea să împușcați cu acest tratament cei doi... iepuri deodată.

VIORICA CIURDARIN — Arad: 1) Impotriva punctelor negre vă recomandăm să aplicați pe față, o dată pe săptămână, după o prealabilă spălare cu săpun borax, o mască compusă din: 2-3 lingurițe de lapte, 1 linguriță miere, 2 lingurițe tărâțe de grâu, câteva picături de lămâie. Se amestecă. Se aplică pe față destinsă. Se lasă până la uscare. Apoi se spală cu apă caldă. Folosiți în zilele următoare crema sau laptele „Doina”. 2) În tara noastră se pot face majoritatea operațiilor estetice. La ce vă referiți în mod special?

S. SERBU — București: Exercițiile se fac desigur intermitent, îmbinându-le cât mai armonios. Nu există un sistem unitar care să le cuprindă pe toate, dar nu greșiți dacă alegeți din fiecare melodă ce vă convine mai bine. Totul, însă, dozat progresiv!

ADRIANA — Rm. Vilcea: Vă recomandăm o cură de 2 luni cu Hidrazidă I. N. de 2 ori pe zi câte 2 tablete asociate cu câte 1 drajeu de Flectovit. Este un excitant al centrului foamei. În plus: hecogen — 3 lingurițe pe zi, 12-14 injecții (câte 1 la 2 zile) cu vitamina B12 50 gama (anabolic și bogată în calorii (dulciuri, făinoase, grăsimi, nuci etc.).

OFELIA — Oltenia: 1) Pruritul vulvar poate fi cauzat de secrețiile patologice ale vaginului (repetate ex. secreției), de tulburări hormonale (examen cito-vaginal, ex. endocrin), de afecțiuni generale (diabet, alergii etc.), de leziuni hepatice, viermi intestinali etc. Apar mai ales în preajma menopauzei cum este probabil cazul dv. În pruritul vulvar rebel se fac infiltrații cu novocaină sau chiar rezecția nervilor regiunii respective. 2) Legătura cu urina nu este decât aparentă. 3) Pentru copil este necesar un examen la un specialist stomatolog.

P. SAND — București: 1) Este necesar să fiți examinat de un specialist dermatolog. 2) Nu se produce nici o complicație.

I. SUHACIOV — Alexandria: Diagnosticul și tratamentul în cazul fiului dv. nu poate fi pus fără examenul specialistului și analiza firului de păr.

VASILICHI P. — Lugoj: Vă sfătuim să nu mai tergiversați și să vă îngrijiți serios afecțiunea de care suferiți, având toate șansele să vă vindecați definitiv, cu ajutorul chirurgului.

NADEJDE M. O. — Lugoj: Aveți perfectă dreptate. Este singurul lucru ce mai poate fi încercat. În plus, injecții cu testosteron 25 mg 1 fioală la 2 zile, serii de 15 fiole lunar, timp de 3-4 luni.

MUȚIU EUGEN — Ghilad (Deia): Nu mai răspundem decât pe această cale. Metoda despre care ne scrieți se află încă în faza experimentală. Mai aveți puțină răbdare.

V. CRĂCIUN — Buzău: Nu ne putem da seama despre ce suferință e vorba din cele relatate de dv. Dacă e o simplă nevralgie sciatică, se poate vindeca cu vitamina B1 fortissimum + Novocaină 2% și Antadol 3 pe zi — în serii de 10-15 zile. Dacă este însă o discopatie (hernie de disc etc.), tratamentul e mai complicat (chirurgical etc.).

MARTA — Craiova: 1) Cele mai eficiente și în același timp cele mai simple măsuri pe care vi le recomandăm împotriva oboselii, dacă nu s-a descoperit nici un substrat organic, sînt exercițiile fizice și sportul. Odihna „activă” e deci cea mai bună formă de odihnă. 2) Clinica modernă consideră că boala hipertonică se dezvoltă pe fondul tulburării activității nervoase superioare, al încordării nervoase și al surmenajului sistemului nervos. De aceea considerăm că boala hipertonică în cazul solului dv. este o boală cu caracter nevrotic, o nevroză care afectează aparatul vascular.

O operație dificilă în Laboratorul de transplantare a organelor din Moscova. Sub conducerea profesorului V. Demihov s-a realizat transplantarea pancreasului la cîini

LEXICON MEDICAL

Boala reumatică și creierul

„Credeam la început că copilul meu imită ticurile unui unchi de-al lui, om extrem de nervos, care mereu se schimonosește”. Astfel își începe tovarășul C.T. scrisoara prin care ne descrie simptomele „ciudatei” boli de care suferă fiul său. În ce constă „ticurile” micuțului și cum a început să atragă atenția părinților și altor persoane din jurul său?

La început, copilul era suspectat de cine știe ce poznă, a cărei „taină” îl pusese pe semne în încercătură. Poate de aceea, cum îl privea cineva, copilul se apuca din senin de nas sau de cap, se trăgea de minecă, de cămașă sau puneă bruse și fără motiv mina pe un obiect oarecare. Fire neastim-părată, băiatul era dojenit și certat cu asprime, fără folos însă. Ba dimpotrivă, a început să se strimbe, să facă tot soiul de grimase exprimînd într-un chip paradoxal cînd mirare, cînd supărare sau veselie, urmată îndată de o profundă tristețe. Cum spuneam, aceste reacții paradoxale nu au trezit la început nici o îngrijorare, cu atît mai mult cu cît copilul cînd nu se mai simțea supravegheat ori în timpul somnului se comporta ca un copil perfect normal.

Caracterul involuntar al acestor mișcări lipsite de o rațiune logică a fost sesizat de părinți abia atunci cînd, tulburările motorii intensificîndu-se, învățătorul le-a adus la cunoștință că în ultima vreme băiatul nu mai este atent la lecții, se foiește tot timpul în bancă, scrisul lui înainte caligrafic a devenit nervos și neglijent, presărat cu „purceluși”. Tulburările de comportament s-au accentuat și ele. Mișcările dezordonate, neprevăzute și fără să corespundă unui scop anumit s-au întins la trunchi și membre: copilul ridica ba umărul drept, ba umărul stîng, capul era aruncat brusc pe spate sau pe o parte, un braț era zvirlit înainte. Mersul deveni și el săltăreț, piciorul fiind zvirlit într-o parte, înainte de a atinge pămîntul. S-au adăugat apoi tulburările de vorbire: cuvintele erau pronunțate cu greutate, bilbiite, iar tulburările psihice s-au accentuat.

Abia atunci s-a hotărît tov. C.T. să-l ducă la un medic de copii. Diagnosticul pediatruului a fost limpede: „Coree acută Sydenham”. Descrîndu-ne simptomele de mai sus, corespondentul nostru ne întrebă dacă diagnosticul este just, ce fel de boală este coreea și dacă ea comportă o vindecare radicală.

Da, stimate C.T., semnele arătate nu lasă nici o umbră de îndoială asupra diagnosticului. Cu privire la cauza acestei boli, savantul sovietic prof. dr. Toker din Moscova a demonstrat că sindromul coreic este un proces toxic-infecțios de natură reumatică cu localizare pe scoarța creierului. Uneori boala poate să apară însă și după o scarlatină, rujeolă sau tuse convulsivă. Poarta de intrare par să fie în multe cazuri, amigdalele mărite, pline de puroi, care n-au fost extirpate la timp.

În general, coreea este o boală lipsită de gravitate, cu condiția să se asigure repausul absolut și suprimarea oricărui efort fizic sau intelectual din partea bolnavului.

Tratamentul medicamentos al acestei afecțiuni a făcut în anii din urmă mari

progrese datorită utilizării antibioticelor și mai ales penicilinei asociate cu administrarea de corticosteroidi (Supercortil) și fenilbutazonă (Reumazol), în dozele prescrise de medic. Ținînd seama de natura reumatică a coreei, se mai recomandă salicilat de sodiu asociat cu bicarbonat de sodiu sau aspirină în soluție diluată. În fine, pentru calmarea mișcărilor involuntare și a stării de agitație, lunalul sodic în doze mari (10-40-50 și chiar 60 cîg) sau sulfatul de magneziu soluție 20 la sută în injecții musculare dau rezultate bune.

Coreea este o boală care trebuie tratată și vindecată numai sub directă supraveghere a medicului specialist.

Dr. S. Titarenko

E BINE SĂ ȘTIM

Seboreea

Mulți cititori ne cer lămuriri despre cauzele care provoacă excesul de grăsime a pielii.

După cum se știe, pielea omului este înzestrată cu glande a căror secreție se varsă la suprafață. Aceste glande, care îndeplinesc funcții fiziologice importante, se împart după felul secreției în glande sudoripare și glande sebacee.

Situate mai superficial decît glandele sudoripare, glandele sebacee secretă un produs numit sebum, format dintr-o substanță grasă, care este colectată din grăsimile venite prin alimentație și din sânge. Sebumul are rolul de a lubrefia părul și pielea. Cînd secreția glandelor sebacee este insuficientă, pielea și părul devin uscate; atunci cînd dimpotrivă ea este exagerată dă naștere la seboree. Glandele sebacee se află sub influența puternică a glandelor sexuale, apariția seboreei la tineret coincidînd cu epoca pubertății.

Hipersecreția sebumului poate să apară pură, cînd pielea se acoperă numai cu un strat gros, uleios (seboreea uleioasă) sau să se asocieze cu o descuamație fină, târîșoasă a pielii capului (mătreață), fiind urmată de obicei de căderea părului. Iată de ce scăderea secrețiilor sebacee are o importanță hotărîtoare pentru păstrarea podoabei capilare.

În general, majoritatea loțiunilor degresante sînt pe bază de sulf, sulfură și tetraclorură de carbon, acid salicilic, camfor etc. Iată, de pildă, o loțiune indicată în seboreea feței, după spălarea cu apă caldă și săpun:

Rp. Acid salicilic	
Rezorcină	cîte 1 gram
Camfor	0,75 g
Mentol	0,50 g
Glicerină	10 g
Alcool (60%)	90 g

Se utilizează timp îndelungat, fricționîndu-se tenul cu o bucată de vată îmbibată

cu loțiunea de mai sus. Foarte eficace este și o soluție apoasă de trietanolină 10 la sută, care este bine tolerată. De asemenea, se mai recomandă pudre medicinale cu sulf coloidal 1 la sută (sulfoderm) care au o acțiune degresantă excelentă.

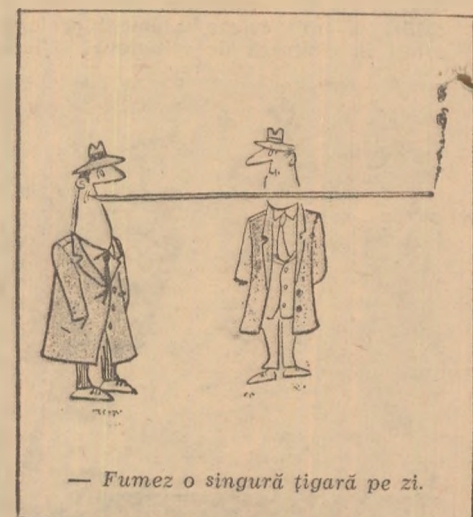
Pentru seboreea pleoapelor este indicat acid salicilic 3 la sută în glicerină.

Tratamentul seboreei capului constă în spălături săptămînale cu săpun de sulf sau sulf-gudron ori șampon. Se folosesc loțiuni alcoolice care vor fi masate ușor în piele pentru a provoca o ușoară congestie locală. O formulă cu rezultate bune este următoarea:

Rp. Tinctura cantharidis	15 g
Tinctura capsici	15 g
Tinctura chinai	15 g
Acid salicilic	3 g
Rezorcină	3 g
Camfor	1,5 g
Oleum citri	10 picături
Oleum lavandae	10 picături
Alcool (60%)	300 g

Pe lîngă utilizarea săpunurilor pe bază de sulf-gudron sau sulf-ihitol se mai recomandă raze ultraviolete și cură heliomarină. Cum alimentația joacă un rol important în provocarea și întreținerea seboreei, este bine să se reducă consumul de dulciuri, grăsimi, să fie evitate condimentele, brînzeturile fermentate, afumăturile, varza, iar ceaiul, cafeaua și alcoolul să fie băute în cantități moderate.

Medicus

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Nevii pigmentari — stare precanceroasă?

Nevii pigmentari sînt considerați, într-adevăr, ca o precanceroză a pielii. Dar în realitate ei se cancerizează extrem de rar. Totuși, este bine să se facă periodic un control medical pentru că tumoarea care ia naștere din aceste formațiuni (melanomul malign) este deosebit de periculoasă.

Transformarea nevilor pigmentari în cancer se datorează adesea iritării lor prin diferite manopere, ca tăietură de brici, frecarea de haine sau îmbrăcăminte, strangularea bazei lor cu o ață sau cu un fir de păr în scop „terapeutic” și așa mai departe. Iată de ce este bine să nu se traumatizeze acești nevi, să se evite orice tratament neștiințific. Dacă o astfel de formațiune își mărește volumul sau se roșește, în special dacă e situată la mînă sau picior, se impune de urgență consultarea medicului.

CANADA

Popas în Quebec

— Bonjour, monsieur! — ne salută politicos muncitorul de la o stație de benzină.

Era oacheș, avea părul negru, ochii de aceeași culoare și o vioiciune în mișcări care trădează numaidecât un urmaș al galilor. În timp ce ștergea parbrizul automobilului nostru fredona un cântec popular francezesc. Iar când ne explică pe unde să ne continuăm drumul, gesticulă atât de expresiv încât ar fi fost imposibil să nu-l înțelegem.

Și totuși nu ne aflăm în Franța, ci într-o țară așezată la mii de mile de ea, de cealaltă parte a Atlanticului. Trebuia să ne continuăm drumul prin „Canada franceză” — cum e numită adesea provincia Quebec, locuită de patru milioane și jumătate de canadieni de origine franceză.

...Treptat - treptat, întinericul a pus stăpânire pe mărețul fluviu St. Lawrence. Pe malul abrupt al fluviului se înălțau zidurile groase ale unei fortărețe din Quebec, capitala provinciei cu același nume și cel mai vechi oraș din Canada.

Orașul își aprinsese mii de lumini multicolore, părind feeric ca într-un basm frumos cu palate, prinți, spirite bune și rele. De pe o terasă înaltă se zăreau, argintii în lumina Lunii, acoperișurile înclinate ale caselor, transoceanicele ancorate în chei și mici ambarcațiuni care brăzdau, vioaie, fluviul.

A doua zi am descoperit că de fapt Quebec-ul e alcătuit din două orașe, foarte deosebite între ele. Orașul de sus, presărat pe colinele dindărătul zidului fortăreței, unde se află clădirile Parlamentului provinciei, în stilul renașterii franceze din secolul al XVII-lea, impunătoare catedrale catolice, o veche catedrală cu tunuri de fontă și un imens cîmp verde în preajmă-i. Și toate dominate de un mare castel cu turnuri verzi. Este hotelul ultramodern „Château Frontenacque”, care a ținut, însă, să arboreze un aer medieval pentru a atrage turiștii. În orașul de jos, strîns între o vale și St. Lawrence, locuiește populația muncitoare.

Lângă „Château Frontenacque”, pe un soclu înalt se află statuia de bronz a lui Samuel de Champlain, cu privirea mîndră îndreptată spre orașul pe care l-a fondat. Fiu de marinar, moștenind de la tatăl lui pasiunea pentru călătorii, Champlain a dobîndit mari succese în arta cartografiei și a navigației. El a slujit cu credință coroana franceză, a explorat căi comerciale, a condus operațiuni militare împotriva indienilor, a pus bazele imperiului blănurilor.

Dar Champlain a văzut mai departe decît stăpînii lui, care erau stăpîniți numai de setea de îmbogățire ușoară. El a îndrăgît întinderile de necuprins ale Canadei, pădurile ei puternice, râurile și lacurile. „Cu cît răzbați mai adînc în inima țării — scria Champlain în jurnalul lui de călătorie — cu atît aceasta devine mai frumoasă. E o lume cu totul nouă, splendidă în perfecțiunea ei”.

Ca să nu fie înghițită de Anglia, care-și lărgea mereu posesiunile pe continentul american, Noua Franță avea nevoie de un aflus permanent de coloniști care, din păcate, era însă foarte mic. În încercarea disperată de a rezolva problema colonizării cu forțe proprii, intenționa Talon a editat o lege care interzicea celibatarilor să vi-

lovanilor o utilizare cît se poate de practică: din loc în loc, alături de îngrădituri din lemn, se înfilnesc garduri de piatră. Gardurile marchează hotarele dintre parcelele de pămînt ale fermierilor. De o parte și de alta a șoselei se înalță locuințele acestora, case de lemn cu un etaj sau fără, înconjurată de construcții auxiliare: hambare, grajduri, șoproane, așezate la oarecare distanță unele de altele, ca măsură preventivă pentru eventuale incendii. Dar ferestrele și ușile caselor sînt bătute în cuie, hambarele și grajdurile pustii, nu din pricina unor incendii, ci pentru că au fost părăsite. După prima fermă pustie urmează o a doua, apoi o a treia, a patra, a zecea, a douăzecea... Mai tirziu am aflat că în zece ani aproape un sfert de milion de locuitori din provincia Quebec și-au părăsit fermele, iar două cincimi din cei care au rămas își vind gospodăriile. Dacă n-am fi străbătut o șosea modernă, pe care a-lergau cu o viteză amețitoare limuzine elegante și n-am fi văzut stații de benzină prețioase colorate, cu firma „ESSO”, „Shell” sau „Champlain”, am fi putut crede că sătulețele pe care le zăream prin geamurile mașinii erau vestigiile unui trecut îndepărtat... Fiecare sătuleț era dominat de turla unei biserici. Numele satelor: Sfînta Sofia, Sfîntul Alexis, Sfîntul Fabian, Sfînta Anna dovedeau că influența bisericii catolice este și astăzi foarte puternică în Quebec...

L. Bagramov

REPUBLICA CIAD

Departate de mare și aproape de deșert...

Dacă ajungi la amiază în Fort-Lamy, capitala Republicii Ciad, afli orașul într-o totală inactivitate. Străzile sînt aproape pustii, magazinele închise și cu obloanele trase, birourile de asemenea și, ceea ce-i și mai de mirare, nici poșta nu funcționează. Orașul se odihnește. Lucrul e totuși cît se poate de înțeles dacă ținem seama că mercurul termometrelor arată la amiază de obicei +50 de grade — după ce în cursul nopții, dacă nu ești gros îmbrăcat, îți pot clănțâni dinții în gură. Se spune că atunci cînd temperatura trece de cifra amintită, locuitorii încetează să mai citească termometrele. De aceea, toate activitățile mai importante se desfășoară numai dimineața.

Fort-Lamy, așezat pe pitorescul mal al râului Șari, are astăzi circa 100 000 de locuitori. Orașul poate fi străbătut într-o singură oră. Casele joase cu acoperișuri plate și curți interioare se pierd printre baobabi, salcîmi și palmieri. În ultimul timp, pe strada principală au fost construite clădiri de piatră, cu trei și patru etaje, în care s-au instalat diverse instituții, și palatul prezidențial. Fort-Lamy are și un aeroport nu prea mare (pe deasupra Ciadului trec importante linii aeriene intercontinentale) dar modern, care poate primi orice fel de avioane și prezintă o deosebită însemnătate pentru țară, care nu are nici un port (fiind departe de mare), nici căi ferate, iar cea mai mare parte a drumurilor este impracticabilă în sezonul ploios.

Situată chiar în mijlocul continentului african, cu o suprafață de 1 284 000 kilometri pătrați (de trei ori cît aceea a Suediei) și numai circa trei milioane de locuitori, Republica Ciad și-a dobîndit independența abia în 1960, după aproape 60 de ani de dominație colonială. Numele capitalei, Fort-Lamy, este legat de singeroasa bătălie care s-a dat acolo la începutul secolului al XX-lea între colonialiști și războinicii sultanului Rabah, care au fost pînă la urmă înfrinți. De altfel, Ciadul nu este primul stat african de pe acest teritoriu. La începutul secolului al XVI-lea a existat pe același teritoriu statul feudal Baghirmi, după ce cu un mileniu înainte ființase statul Khanem, iar în secolul al XV-lea sultanatul Waday.

Lacul Ciad este o importantă sursă de apă pentru economia țării. Dar lacul este extrem de capricios. Ea se îngustează, ba se lățește și inundă ținutul înconjurător. Își schimbă după a-

notimp forma și suprafața, care variază între 18 000 și 10 000 de kilometri pătrați. Nici vorbă de ape limpezi, cristaline și înviorătoare. Porțiuni imense din lac sînt acoperite cu hățșuri și papirus. Insulele plutitoare de papirus se modifică și ele mereu. Locuitorii din preajma lacului cultivă griu, porumb și mei și cresc niște cornute numite kuri, cu coarne neregulate.

Pe drumurile Ciadului, ea de altminteri în genere în Africa Centrală, se mai observă și astăzi uneori următorul tablou, odinioară frecvent. Mai mulți oameni merg sprijinindu-se de același băț. Scena aduce foarte mult cu o pinză de Brueghel „Orbi călăuziți de orbi”. Unul dintre ei mai vede puțin și-i conduce și pe ceilalți.

Sînt victime ale orbirii pricinuite de infecțiile țințarului Simulium. Epidemia bintuie mai cu seamă printre locuitorii din preajma apelor. Copiii care se joacă pe malul cursurilor de apă puțin adînci nu bănuiesc însă primejdia care-i pîndeste. Roinurile de țințari se împrăstie pe distanțe de mulți kilometri și, prin înțepăturile lor, transmit un vierme microscopic. Peste un an sau doi în țesutul conjunctiv al omului înțepat se formează noduli de mărimea unui bob de linte sau a unei alună în care trăiesc viermi capabili de înmulțire (filarii). Pielea bolnavilor, care încep să aibă mișcări, se îngroașă, se usucă și se zăbrește. În stadiile avansate de onchocercoză (cum se numește boala), este adesea atinsă și cornea, ceea ce produce în cele din urmă orbirea. Pînă nu de mult, nu existau mijloace de vindecare a acestei boli. În ultimul timp, însă, s-a descoperit un medicament care poate ataca, cel puțin în prima fază, viermele. Nodulii cu filarii adulte, însă, nu pot fi încă îndepărtați decît pe cale chirurgicală. După dobîndirea independenței, guvernul republicii a inițiat o campanie susținută de distrugere a țințarilor. Deasupra malurilor tuturor râurilor care se varsă în Ciad se răspîndește din avion un praf otrăvitor care distruge primejdioasa insectă.

Anul acesta, guvernul Republicii Ciad a aprobat un plan de dezvoltare a economiei între 1966—1970. Pentru 1970, de pildă, se prevede obținerea unei producții de bumbac de 200 000 de tone, adică practic dublarea ei. Ciadul este o țară agrară, bumbacul constituind 80 la sută din export după care urmează peștele și carnea. Se mai cultivă arahide, porumb, mianoca, batate, dar acestea se desfac pe piața internă. Dar s-a pus și problema construirii unor întreprinderi industriale, în primul rînd pentru prelucrarea materiilor prime existente și extinderea rețelei de drumuri.

O deosebită atenție acordă țînăra republică și problemei învățămîntului. Constituția prevede școlarizarea obligatorie a copiilor pînă la 14 ani. Deocamdată, însă, din pricina lipsei de școli și de cadre didactice această prevedere nu poate fi complet realizată. Statul trebuie să aducă profesori din străinătate. Cu toate acestea, au fost construite și au început să funcționeze treisprezece licee de cultură generală. Nu există, însă, școli profesionale și, bineînțeles, nici un institut de învățămînt superior. Pentru a rezolva cît de cît problema cadrelor naționale, republica trimite tineri la studii în străinătate. În momentul de față, peste trei sute de studenți frecventează cursurile unor facultăți de peste hotare...

K. Iakovlev

Montreal, cel mai important oraș din provincia Quebec

neze, să pescuiască sau să intre în păduri. În 1682, marchiza de Maintenon a ales după gustul ei o mie de fete și le-a trimis din Franța la Quebec. Dar în zadar. După vreo 70 de ani, în Noua Franță erau numai ceva mai mult de 60 000 de coloniști, în timp ce populația coloniilor engleze din America ajunsese la 1 300 000.

Cucerirea coloniilor franceze de către Anglia a devenit astfel numai o chestiune de timp. Într-o noapte întunecoasă din toamna lui 1759, generalul englez Wolfe a debarcat pe malul fluviului St. Lawrence, lângă Quebec, și a pătruns în spatele trupelor franceze comandate de generalul marchiz de Montcalm, care nu bănuia nimic. A doua zi dimineața, pe colinele Avraam s-a dat o luptă singeroasă, care a costat și viețile celor doi generali. Murind, generalul Wolfe, în vîrstă de treizeci de ani, a dăruit coroanei britanice victoria și o dată cu ea Noua Franță.

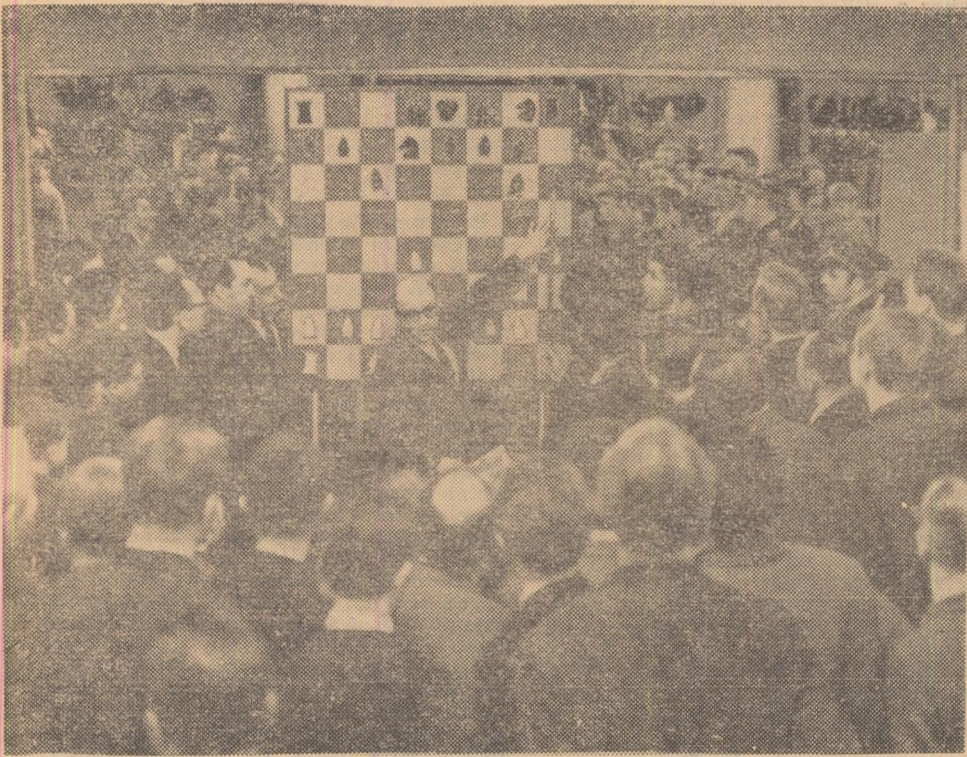
De atunci a trecut multă vreme. Acum, pe pitoreștile coline Avraam, unde s-a dat crîncena bătălie, se plimbă mame cu copii și tîcane aparatele fotografice ale turiștilor. În grădina guvernatorului din Quebec a fost ridicat în memoria învingătorului Wolfe și a învinsului Montcalm un obelisc înalt de piatră cu o impresionantă inscripție în limba latină: „Eroismul le-a adus amîndurora o moarte comună, istoria — o glorie comună, iar urmașii un monument comun”.

...Plecînd din capitala „Canadei franceze” ne-am continuat drumul pe malul stîng al lui Saint-Lawrence. Pe neașteptate fluviul devenise lat, ca o mare. Acum înțelegeam de ce Quebec-ul este numit „Gibraltarul nord-american”. În limba indiană denumirea orașului, cum am aflat ulterior, înseamnă de altfel chiar „locul unde se îngustează apele”.

Malul se înalță mereu, iar șoseaua se depărta treptat de el, începînd să șerpuiască pe colinele îmbrăcate cu păduri de conifere. Așa am ajuns la extremitatea sudică a platoului Lawrence. Cîndva, pe acolo a fost un ghețar, despre care acum amintesc numai culmile rotunjite ale colinelor, numite frunți de berbec, lacurile care au umplut cavitățile muntoase, praștile râurilor și bolovanii cenușii, adunați în grămezi. De altfel, fermierii au dat bo-

Tîndră din Ciad

Mecul Petrosian—Spasski a intrat într-o etapă decisivă. Spre a satisface curiozitatea amatorilor de șah, în holul Teatrului de estradă din Moscova, unde se desfășoară întâlnirea, marele maestru D. Bronștein analizează desfășurarea unei partide interesante

MAEȘTRII COMBINAȚIILOR

Cine cumpără turnul Eiffel?

Cei câțiva proprietari ai unor întreprinderi franceze de comerțiazare a metalului n-au bănuț nimic rău cînd, în vară anulul 1925, au primit o invitație din partea consilierului comercial al Companiei de exploatare a turnului Eiffel.

Întîlnirea a avut loc în holul unui luxos hotel parizian. De la bun început consilierul comercial a atras atenția interlocutorilor săi că discuția e strict confidențială; mai mult, un secret de stat pe care la ora aceea îl cunoșteau numai președintele Franței și primarul Parisului.

„Căci era vorba despre... vânzarea la fiare vechi a turnului Eiffel.

E lesne de închipuit uimirea oamenilor de afaceri cînd au aflat ce li se propunea. Dar consilierul le-a explicat că turnul nu se mai încadrează în silueta arhitectonică a orașului și că s-au primit multe propuneri de a fi dărîmat. De altminteri, a subliniat el, această bizară construcție metalică n-a fost durată spre a supraviețui secolelor, ci a avut rolul de simbol al Expoziției internaționale din 1889. Așa încît francezii au avut timp să se plictisească de turn...

Apoi consilierul le-a propus să examineze „marfa” la fața locului. Fluturînd în fața administratorului niște hîrtii și specificînd: „Autorizația de a vizita turnul. Acești domni sînt cu mine”, consilierul și-a condus invitații printre dantelăria de metal.

Vizitarea turnului a spulberat ultimele îndoieli ale domnului Poisson, unul din oamenii de afaceri. El s-a decis să încheie tranzacția, făcîndu-și socoteala că-l va aduce un beneficiu bun și o excelentă reclamă pentru firma lui.

Ca imputernicit al primarului orașului Paris, a declarat consilierul comercial, el nu putea să primească decît un avans din suma fixată, restul urmînd să fie înmînat primarului personal. După care a virît în servietă teancul de bancnote și și-a luat rămas bun de la domnul Poisson.

În dimineața următoare a avut loc o convorbire nu tocmai banală între domnul Poisson și primarul Parisului, care a avut darul să-l trezească la realitate pe cel dintîi și să-l amuze copios pe cel de-al doilea. Poliția n-a fost sesizată pentru a nu dăuna reputației domnului Poisson.

Dar credeți, poate, că între timp „consilierul comercial”, pe adevăratul lui nume Victor Lustig, a dat bir cu fugiții? Nu. Bun psiholog și prevăzînd reacția domnului Poisson, el nu și-a pierdut timpul de pomană ci a vîndut turnul Eiffel a

două oară. De data aceasta, însă, păcălitul l-a reclamat pe șarlatan. Lustig a înțeles că tranzacțiile comerciale cu turnul Eiffel nu-i mai puteau asigura existența și s-a grăbit să se imbarce pe primul vapor spre America. Dar ghinionul l-a urmărit și acolo. Prins asupra faptului într-o combinație dubioasă, Lustig și-a sfîrșit zilele în închisoarea Alcatraz.

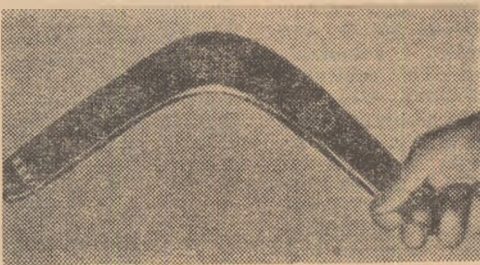
D. Sumin

MICA ENCICLOPEDI

Apariția și dispariția bumerangului

Puțini sînt astăzi australienii care mai știu să se servească de propria lor invenție, bumerangul. Dar cei care știu își demonstrează talentul cu plăcere, mai cu seamă față de turiști, pentru care de altfel se și confecționează o bună parte din aceste originale arme. În trecut fîc spus, bumerangurile turiștilor sînt bune numai de atîrnat pe perete ca o podoabă exotică, căci pînă și meșteșugul fabricării lor a început să fie dat uitării...

Și mai puțini sînt europenii care, o dată aflați în Australia, să nu-și exprime dorința de a arunca bumerangul. Atunci se

petrec scene de felul următor: turistul ascultă îndelung explicațiile specialistului apoi, respectînd întocmai indicațiile, aruncă bumerangul... care zboară oriunde numai nu spre țintă.

Un etnograf englez povestește că i-a trebuit un an de exerciții asidue pentru a învăța să arunce corect capricioasa armă. Adică s-o arunce în așa fel încît să se întoarcă în punctul de plecare, permițînd aruncătorului s-o prindă din zbor. După ce deprinzi meșteșugul aruncătorului, spune același etnograf, bumerangul pare că se transformă într-o pasăre docilă care zboară din mîinile stăpînului ei în direcția în care i se poruncește și revine după ce și-a îndeplinit misiunea.

Cum a apărut, însă, bumerangul? Verșinea băștinașilor australieni se bizuie, dacă nu pe realitate, cel puțin pe o seamă de elemente pitorești. Ei spun că în vremurile de demult un războinic pe nume Iondî a găsit, într-un izvor fermecat, un

băț turtit. Iondî l-a înfipt în cer și l-a săltat, deoarece pe atunci cerul era atît de jos încît oamenii și animalele se tirau de-a bușilea. Nici copacii nu puteau să crească, de aceea pămîntul era acoperit numai de arbuști. Cînd Iondî a înălțat cerul oamenii s-au ridicat în două picioare, arbuștii s-au transformat în copaci, cangurul, uimit, s-a așezat pe labele din-dărăt, iar pasărea emu și-a întins gîtul, ca să vadă mai bine minunile din jur și a prins să alerge atît de repede încît i s-au lungit picioarele.

Dar sub povara cerului bățul turtit se îndoise și Iondî l-a aruncat cît colo. Spre mirarea lui, însă, bățul a zburat o vreme, apoi a descris un cerc și s-a întors spre el cîzîndu-i la picioare. Așa a apărut bumerangul.

Din păcate, împrejurările care determină dispariția tradiționalei arme australiene sînt mult mai prozaice.

E. Voronov

FARSELE SECOLULUI

Cosmonautul din Libreville

Presa occidentală a relatat recent, cu lux de amănunte, despre cea mai izbutită farsă lansată pe calea undelor de cînd, în 1939, Orson Welles a anunțat prin radio, în S.U.A., o debarcare de marșieni pe Pămînt. Se știe că „vestea” lui Welles a pricinuit atunci treizeci de crize cardiace și douăsprezece sinucideri. De data aceasta farsa e de origine africană și cu consecințe benigne. Ea a fost pusă la cale de un grup de ziaristi albi și negri de la postul de radio-televiziune din Libreville (Gabon).

La 5 martie, dar, crainicul postului de televiziune din Libreville a anunțat că Gabonul va proceda, cu sprijinul Franței, la lansarea unui cosmonaut african. Și, într-adevăr, telespectatorii au putut vedea imaginea unei rachete cu două trepte, cu o lungime de 15 metri înălțime sau, mai exact o jumătate de rachetă căci nu se construise decît o parte a „vehiculului transportor”.

Știrea a produs, evident, senzație. Telespectatorii au urmărit, cu răsuflarea tăiată, deopotrivă lansarea — într-un nor de praful D.D.T. — a lui Chouchou (un tehnician de la postul de radio local) și recuperarea lui de către un avioanel de la marina franceză. Întoarcerea lui Chouchou la Libreville a provocat o asemenea explozie de entuziasm încît poliția a trebuit să-l smulgă cu forța din mîinile entuziaștilor spre a-i scăpa viața. Din toate colțurile Africii soseau telegrame de felicitare. Președintele Léon M'Ba a fost întrebat de ziaristi: — Cînd va avea loc o nouă lansare?

Mii de gabonezi povesteau cum văzuseră cu „ochii lor” zborul cosmonavei. Filmul documentar făcut cu prilejul acestei farse de proporții într-adevăr neobișnuite va fi prezentat anul viitor la Cannes. Dar de pe acum se afirmă că va fi la fel de amuzant ca un film de Mack Sennet.

MICROINFORMAȚII

Cum rid femeile

Știați că 60 la sută din femei nu rid frumos? Datele necesare acestei concluzii au fost recoltate de mai mulți cercetători din New York, unde și funcționează un institut de corectare a risului. Specialiștii institutului se declară în măsură să „compună” femeilor cel mai fermecător zîmbet.

În spiritul legii

Legile austriece prevăd că în timpul dezbaterilor judecătorești se poartă mantii roșii captușite cu hermină. Dar la un proces acuzatul a observat că mantia judecătorului nu era captușită „în spiritul legii”, ci cu blană de iepure care încerca s-o imite pe cea de hermină. Acuzatul s-a socotit îndreptățit să conteste verdictul unui slujitor al justiției care nu respectă legea. Iar Tribunalul suprem a fost nevoit să recunoască justetea contestației.

Unicat

Elefantul e singurul animal care are patru genunchi.

(Din „Nauka i jizni”)

STRICT AUTENTIC

Fricoșii mor repede!

Se poate muri de frică? Pînă nu de mult nimeni n-a izbutit să demonstreze că frica poate pricinui moartea. Dar iată că trei medici canadieni au comunicat recent un caz edificator:

Într-un spital din Ottawa a fost operată o femeie de 43 de ani. Intervenția chirurgicală a fost dintre cele mai ușoare și pacienta ar fi suportat-o excelent, pentru că se putea mindri cu o sănătate de învidiat. Dar era atît de îngrozită de perspectiva operației încît a trebuit să i se facă anestezie generală.

Totul a decurs normal. Pacienta s-a trezit și a declarat că nu simte nimic în afară de o cumplită spaimă. Nimeni n-a reușit să-i zdruncine convingerea că va muri. Și, într-adevăr, peste o oră a încetat din viață, după ce își pierduse cunoștința în urma unei brusce scăderi a tensiunii arteriale. Autopsia a arătat o hemoragie a glandelor suprarenale. Or, se știe că tocmai suprarenalele sînt solicitate în momentele de tensiune nervoasă.

Întimplarea, deși autentică, pare neverosimilă. Un om normal, sănătos, poate oare să se comporte atît de absurd? Familia a explicat medicilor că atunci cînd moarta avusese șase ani o ghicitoare i-a prezis că va muri la 43 de ani. Superstițioasă, femeia trăia cu gîndul că nu va supraviețui cifrei fatale. Convingerea i s-a întărit cînd necesitatea operației s-a ivit chiar la vîrsta cu pricina. Spaima a creat tensiunea nervoasă care a pricinuit deznodămîntul fatal.

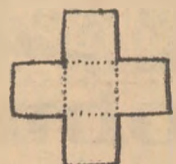
Așadar, fiți curajoși ca să trăiți cît mai mult!

B. Elmenko

PERSPICACITATE

Știți să desenați un pătrat?

Figura geometrică din desen poate deveni oricînd un pătrat. Totul e să știți cum s-o împărțiți. Vă propunem metoda cea mai simplă: tăiați figura în cinci părți astfel încît să puteți asambla din ele un pătrat.

(Verificați rezultatul la pag. 11)

Scut și spadă

(Urmare din pag. 4-a)

— Atîrnă-i de gît portharta!
Tanchistul execută ordinul.
— Și acum tovarășe — glasul lui Johann tremura — rămii cu bine...
Tanchistul se îndreaptă spre ieșire. Johann îl opri.
— Ia-l cu tine!
— Dar e mort.
— Ai să-l tirăști o sută de metri și apoi ai să-l lași — nemții au să-l găsească. În felul ăsta harta o să ajungă la ei într-un mod mai convingător.
— Și tu ce-ai să faci?
— Am să mă tirăsc și eu cum am să pot.
— Acum ascultă-mă tu pe mine — rosti tanchistul. — Eu am să mă tirăsc înainte și tu vino după mine trăgînd cu pușca. O să fie un tablou convingător. Poate ne mai întîlnim. Și tot nu vrei să spui cine ești?
— Nu pot. Ai înțeles?
— Bine, tovarășe, dă-mi mina!

Apoi sări din turelă, scoase tanchistul mort și începu să se tirăscă cu el în spate.

Peste cîteva minute îl urmă și Johann. Începu să tragă cu arma automată și izbuti chiar să zvîrle, într-o parte, și o grenadă. Apoi deschiseră focul hitleriștii — un foc puternic, după care intrară în acțiune bateriile de aruncătoare de mine. Lîngă Johann explodă o mină și un suflu puternic, fierbinte, îl zvîrli într-o parte. Simți o durere insuportabilă, arzătoare. Se vede, însă, că în timp ce era pe cale să-și piardă cunoștința se tiri totuși spre anc, adăpostindu-se îndărătul acestuia.

La spital

Johann Weiss fu internat la spital cu un număr prins de mină. Dacă n-ar mai fi avut miini, numărul i-ar fi fost fixat de un picior, iar dacă i-ar fi lipsit și membrele inferioare i l-ar fi agățat de gît.

Ca pretutindeni, în spital exista un agent al Gestapoului, care urmărea cum respectau medicii ordinele naziștilor: Reichul nu avea nevoie de schilozi, ci de ostași. Important era nu să se salveze viața rănitului, ci să se poată trimite din nou soldatul pe front. Rănitul putea să slăbească de pe urma pierderilor de sînge, a suferințelor, să țipe, să plîngă, să geamă, dar în primul rînd era obligat să se însănătoșească în termenul stabilit.

Personalul medical era supravegheat de Interscharführerul Fischer, iar de răniți se ocupa Rotenführerul Bartsch. Acesta din urmă era perfect sănătos, dar stătea nemișcat în pat ca un rănit grav și transpira în bandaje. Asta-i era misiunea. Era mutat dintr-un salon într-altul, dintr-un pat într-altul, pentru a asculta ce vorbeau în delir combatanții sau ce povesteau despre front. Din pricina sederii îndelungate în spital, a vieții plictisitoare, fără aer, a nemișcării permanente, era palid, flasc, slab, suferea

de astmă și de insomnie. În schimb Fischer, un grăsun bine hrănit, era totdeauna bine dispus, comunicativ și ținea mereu un muc de țigară între dinți.

Pierderea temporară a cunoștinței putea să însemne o primejdie mortală pentru Weiss. Așa încît, după ce-și reveni, nici nu apucă să se bucure că scăpase cu viață că-l și cuprinsese teama la gîndul că în timpul delirului își pierduse cumva controlul și că spusese cine știe ce. Dar nu, se părea că totul era în ordine!

Perspicacitatea-i încercată îl ajută pe Johann să stabilească numaidecît misiunile reale ale lui Fischer și Bartsch. Și cînd Bartsch începu, cu un glas chinuit, să-l sfătuiască cum să facă ca să-și prelungească șederea în spital, Weiss îi zvîrli în față niște cafea rămasă pe fundul paharului și-l chemă imediat pe Fischer. Dar nu trebui să-i raporteze nimic pentru că, văzînd fața lui Bartsch mînjită cu drojdie de cafea, Fischer înțelese despre ce era vorba și-i spuse aspru lui Weiss:

— Nu te înfierbînta, ostașule, Bartsch e devotat Führerului...

Acum Johann nu mai avea nevoie de nici o altă dovadă.

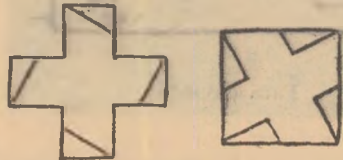
Vindecarea rănilor mergea, însă, cam greu. Din pricina septicemiei, timp de aproape trei săptămîni avusese temperatura mare și trebuise să facă apel la toate forțele lui fizice și spirituale pentru ca atunci cînd leșina să nu-și piardă frîntura de cunoștință care-l ajuta și în delir să rămînă soldatul Weiss din Abwehr și nu ceea ce era în realitate.

Treptat, însă, începu să se întremeze. Nu mai leșina, temperatura îi scăzu, nu mai avea dureri așa de mari și începu să aibă chiar poftă de mîncare.

...Hitleriștii căzuseră în cursă. Planul lui Weiss își atinsese ținta. Ocolind sistematic pozițiile sovietice de luptă, artileria germană trase în sectoare în care nu exista nici o baterie sovietică. După artilerie trecură la atac tancurile, care o porniră direct peste cîmpul minat.

(Va urma)

Știți să desenați un pătrat?

COOPERATIVA

„CHIMICA“ BUCUREȘTI

Calea Șerban Vodă 22-24

Telefon: 23.40.67, 23.79.15

Produce și livrează imediat unităților din comerțul de stat și cooperatist următoarele produse:

CARPETIN — soluție pentru curățat covoaie, tapiterie de mobilă, haine etc.

VITRO — lichid pentru curățat geamuri, cristale, oglinzi etc.

PIC — praf pentru scos petele de cerneală și iod de pe țesături diferite și miini.

CERAT LABIAL — apără și vindecă epiderma de frig.

CHEAG LICHID — utilizat ca coagulant la fabricarea brînzeturilor.

BATISTE DEZINFECTANTE — hîrtie creponată, împregnată, se folosește în scopuri igienice.

MASA GALBENA DE TURNARE ELECTRO-IZOLANTA — dielectric pentru cutiile de funcționare a cablurilor electrice.

SEPTOL — soluție dezinfectantă. Este un dezinfectant de uz extern avînd în compoziție: uleiuri eterice, bromcetilpiridină și alcool etilic. Are acțiune bactericidă și odorizantă. Se folosește ca dezinfectant în unitățile de frizerie, manichiură și pedichiură.

CORDOANE — confecționate din material plastic, bicolore, cu cataramă, pentru bărbați și femei.

LUMINARI — albe din parafină în pachete de 1 kg.

ESENȚE — diferite arome (rom, vanilie, trandafir, zmeură, vișine, lămiie etc.).

ȘERBET — în borcane de 700 gr.

La cerere se expediază unităților socialiste cataloage cuprinzînd toate produsele.

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLĂCI AGLOMERATE CU RAȘINI
UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII
DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme,
randament sporit la croire, perfect
plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.

Greutate specifică 60
kg/mc.

Grosimi: 8. 12. 16. 19. 22
mm

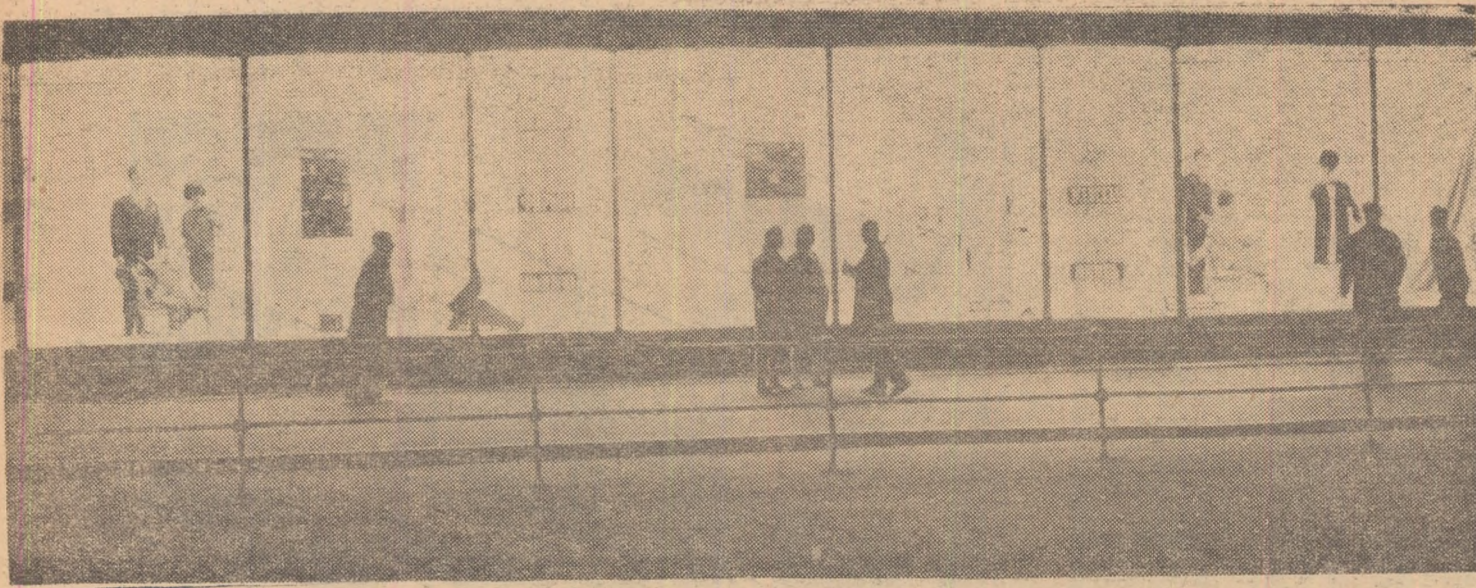
Formate: 1830/3660, 1830/
1830, 2440/1830, 1220/
1830 mm.

DOMENII DE UTILIZARE

● Mobilier ● plafoane ● pereți
despărțitori ● amenajări interioare
● vagoane tramvaie ● lambriuri
● construcții navale etc.

C.I.L.
BRAILA

Moscova. După închiderea magazinelor

MODĂ

„Case domnitoare” și istoria lor

De două ori pe an, marile case pariziene lansează noile colecții de modă. Este o tradiție care își are originile cu multe sute de ani în urmă. Autoritatea Parisului în materie de modă este de mult recunoscută.

Încă în timpul Renașterii, la Venetia, în piața San Marco erau mult admirate păpuși franțuzești gălitate cu rochii frumoase și somptuoase. Modelele erau apoi copiate de femeile cu dare de mină. Tot păpușile, care pe atunci înlocuiau manechinele, răspîndeau moda pariziană și în Anglia. În timpul războiului dintre Ludovic al XIV-lea și Anglia, când corabia încărcată cu păpuși se apropia de țărmul Albionului, flota engleză își înceta tirul, ca să nu le lipsească pe cochetele britanice de noutățile modei.

Primul jurnal de modă parizian a apărut spre sfîrșitul secolului XVIII, mai exact în 1785. El se numea „Cabinetul de modă” și și-a cîștigat curînd popularitate în întreaga Europă. Croitoreasa Rosie Bertin, supranumită „ministru de modă”, o îmbrăca nu numai pe Maria Antoaneta și pe doamnele ei, ci și multe prințese străine.

Tradiția modei pariziene a cunoscut o nouă etapă foarte importantă, în timpul celui de al doilea imperiu, cînd s-au născut confecțiile și cînd, prin stabilirea în Franța a celebrului croitor Worth, „cel mai parizian dintre toți englezii”, și-au făcut apariția, înstăpînîndu-se trainic, marile case de modă — faimoasa „haute-couture”. Worth a îmbrăcat-o pe împărăteasa Eugenia, soția lui Napoleon al III-lea, cunoscută pentru cochetăria ei, în timpul sarcinii, inventînd special pentru acest scop crinolina și tot felul de rochii speciale. Tot Worth a avut primul ideea să expună aprecierii publice serii de modele pentru diferite ocazii. Această tradiție s-a înclăștenit de atunci.

Prezentarea modelelor a adus faimă și bogăție urmașilor lui Worth: în 1900, la o expoziție internațională, Douset, Paquin, Rouff și-au prezentat modelele pe manechine.

După cîțiva ani, Poiret le-a izbăvit pe femei de calvarul corsetului, dar le-a impus niște fuste atît de științe încît abia puteau pași.

După primul război mondial a devenit regină neîncoronată a modei franceze Hélène Chanel, influența ei fiind neștirbită și azi. Tot atunci s-au afirmat și alți mari croitori ca: Patou și Lelong, cu care au colaborat îndeaproape Givenchy, Balmain și Dior.

Prezentarea bianuală a colecțiilor se face acum în săli arhipline. Prima vizionare este pentru ziariști (care furnizează apoi informațiile și fac publicitatea necesară) și cumpărătorii care reprezintă marile firme de confecții din Europa și în special din America. Aceștia se străduiesc să cumpere modelele cît mai repede, devansîndu-și concurenții, pentru ca apoi să le producă. Dreptul de a asista la prima vizionare a colecțiilor îi costă uneori 5000 de franci (un fel de garanție care se reduce dacă cumpără modelele). Modelul odată cumpărat poate fi produs într-un număr infinit de exemplare.

Acum, marile case de modă din Paris trec printr-un fel de criză, sau poate că e mai bine să-i spunem o nouă etapă. Vechea atitudine față de modă s-a... demodat. Moda trebuie azi ori să aparțină tuturor, ori încetează de a mai fi modă.

Această convingere este împărtășită de

toți, sau aproape toți „marii modci”. Dior, conștient că ideile de modele vin din viața de toate zilele și trebuie să se întoarcă tot acolo, Cardin, care vede țelul modei în a satisface exigențele poporului, nu ale privilegiaților, Esterel, care își găsește ideile pe stradă și se simte obligat să le restituie străzii. La fel gîdesc și alții și, de aceea, nu întimplător noile colecții sînt caracterizate prin linia lor simplă, fără extravagante și sofisticării.

Olga Nikolaeva

COSMETICĂ

Să ne îngrijim părul

Părul, pe care îl supunem atîtor încercări prin vopsit, permanent, țapat etc. are nevoie de o atenție și o îngrijire continuă.

Cu ce începem? Cu spălătul. Părul sănătos trebuie spălat o dată pe săptămînă cu apă caldă, preferabil de ploaie. Dacă nu avem putem înmuia un pic apa de canal, fierbind-o și lăsînd-o pînă dimineața să se răcească; sau punînd o linguriță de bicarbonat sau de amoniac la un litru de apă.

E suficient să ne spălăm în două ape cu săpun și apoi să ne clătim. Nu e nevoie ca părul „să scîrție”. Cînd ne săpunim, nu e bine să frecăm pielea capului cu unghiile, ca să nu producem mătreață, ci cu buricele degetelor. Părul lucește frumos dacă la sfîrșit ne clătim cu oțet.

Nu e bine să descurcăm părul cînd e ud: se rupe. De asemenea, nu e sănătos să-l uscăm forțat. Cel mai bine, evident pentru femeile care și-l spală acasă, e să-l usuce la temperatura camerei.

E inutil să mai amintim că obiceiul de a ne pieptăna cu piepteni străini este contraindicat. Pieptenele individual e o măsură de igienă elementară. De asemenea e bine să știm că părul scurt se descurcă de la rădăcină spre vîrfuri, iar cel lung de la vîrfuri spre rădăcină, țînînd șuvița respectivă cu mîna, să nu se rupă firele.

În mod normal firul de păr trăiește 2—4 ani, apoi cade și în locul lui crește altul. Se consideră că e firesc ca în 24 de ore să cadă cam 20—30 de fire, iar la spălăt 100. Evident, cu timpul capacitatea de regenerare a părului scade, ca a întregului organism.

Dacă părul începe să se rărească la o vîrstă tînră, (pînă la 30—35 ani) e cazul de alarmă. Medicul dermatolog va stabili cauza. În genere de vină e seboreea (uscăță ori grasă), sau tulburări survenite în sistemul nervos, în activitatea glandelor endocrine etc.

CALEIDOSCOP SPORTIV

Cum a scăpat Pele de descalificare

Nu de mult, președintele FIFA, Stanley Rous, a povestit cîteva episoade neplăcute petrecute în cursul unor meciuri de fotbal. Printre altele, s-a referit la cazul cînd faimosul Pele a lovit puternic în obraz un jucător din selecționata Argentinei în meciul care a avut loc la Sao Paulo. Stanley Rous a observat că pentru acest gest cu totul nesportiv Pele a fost atînt privat numai de suma de bani cîntărită pentru meciul respectiv.

Acum astfel de ieșiri vor fi aspru sanc-

ționate. De la 11 iulie (cînd începe campionatul mondial în Anglia) vor intra în vigoare regulamente noi, conform cărora ieșiri ca aceea amintită mai sus vor atrage după sine descalificarea.

Superstiții... confirmate

În boxul profesionist s-a considerat multă vreme că este un semn bun cînd, după un upercuit, boxerul cade peste corzile care împrejmuiesc ringul.

Au existat de altfel și „temerari” care au făcut să se statornicească această superstiție. Odată, popularul campion american Benny Leonard a zburat peste ring în urma unei lovituri primite de la prea puțin cunoscutul boxer Charlie White. Infuriat, după ce a revenit pe ring, Leonard și-a făcut knock-out adversarul.

Un „alt” boxer, greul Tom Sharkey s-a trezit de două ori peste ring după lovi-

turile aplicate de Joe Chaneky. Totuși, Sharkey a fost cel care a învins.

În sfîrșit, foarte multă vîlvă a stîrnit întîmplarea cu multiplul campion mondial Jack Dempsey. Acesta a fost „aruncat” de pe ring de voinicul Louis Sirpo. Eternat peste măsură, Dempsey a plătit cu vîrf și îndesat adversarului său...

GIMNASTICĂ

Putere și sănătate

Drumul spre desăvîrșirea fizică începe din cea mai fragedă copilărie. Încă cu gimnastica pe care noii născuți o fac în mîinile medicului. Apoi cu gimnastica „de creșă”, cu jocurile și exercițiile fizice de la cîmîn și, în sfîrșit, cu educația fizică din școală. În clasele mai mari intră în arenă și sportul — drum fără greș spre atingerea perfecțiunii fizice.

Nu întimplător l-a înzestrat natura pe strămoșii noștri îndepărtați cu o musculatură puternică. Făpturile cu trup firav și mușchi slabi n-ar fi putut rezista la condițiile nespuse de grele de trai. Lupta pentru existență a cerut mișcări și acțiuni cu mare forță și viteză, rezistență și dibăcie. De aceea n-a fost nevoie numai de mușchi tari. Aceștia, la rîndul lor, cereau o înaltă capacitate funcțională din partea sistemului cardio-vascular și respirator, a sistemului nervos și a altor organe și sisteme.

Astăzi cantitatea de muncă fizică pe care o facem scade mereu. Și totuși organismul omenesc trebuie să rămînă la fel

de desăvîrșit cum l-a creat natura — un organism în care aparatul motor și funcțiile organelor și sistemelor interne să se îmbină armonios. Pentru ca inima, plămîinii, nervii și alte organe și sisteme să funcționeze perfect, trebuie întărită și susținută capacitatea lor funcțională prin mișcare, exerciții. Ceea ce nu se poate realiza fără o musculatură suficient de dezvoltată.

E evident, deci, că o sănătate excelentă și o înaltă capacitate de muncă sînt în mod obligatoriu legate de o musculatură bine dezvoltată. De aici urmează că exercițiile care dezvoltă musculatura vor influența neapărat asupra organelor interne și sistemelor respectivului (sigur că în funcție de genul de exerciții și metode această influență poate fi diferită).

La baza culturismului și atletismului stau exerciții care dezvoltă relieful mușchilor și forța lor. Dar putem, oare, practicînd numai astfel de exerciții, să ne asigurăm perfecțiunea fizică și o sănătate deplină?

Ceea ce nu mi place la culturism este unilateralitatea lui. Cu mulți ani în urmă această lipsă greva serios și antrenamentele sportive. Atunci se afirma că dacă vrei să obții rezultate bune la săritura în înălțime, să zicem, trebuie să sari, să sari și iar să sari. În sportul modern concepția aceasta a dispărut.

Dar ar fi absolut greșit să respingem culturismul numai pentru că este unilateral. Și în culturism, de altfel, se fac primele încercări, încă timide, de a se obține armonia trupului și o musculatură puternică printr-o dezvoltare fizică multilaterală. Se recurge la exerciții pentru educarea rezistenței și rapidității mișcărilor, se recomandă să se practice alergările, schiul, inotul, se atrage atenția asupra consolidării sistemului cardio-vascular și respirator.

E periculoasă, însă, pentru om unilateralitatea exercițiilor, calculate doar pentru rapida dezvoltare a masei musculare? Sigur că nu. E mai bine pentru tineri să facă sistematic exerciții de dezvoltare a mușchilor decît să nu practice de loc gimnastica și sportul. Dar dacă un tînar face numai exerciții pentru dezvoltarea mușchilor și nimic mai mult? Ii pot dăuna? Numai dacă lucrează nerațional, fără ștutul specialiștilor și al medicilor, depunînd un efort prea mare și respirînd incorect.

Partizanii culturismului pur înșeală descori tineretul făgăduindu-i forță și armonie fizică în trei-cinci luni. Trebuie să spunem deschis că acest drum e mult mai lung și că nu dă rezultate în toate cazurile.

E adevărat că în trei luni (în 45 de ședințe, o zi da, una nu), crește masa musculară, dar dacă lucrăm numai cu trei-patru grupe de mușchi. În următoarele trei luni va trebui menținut nivelul atins în dezvoltarea acestor grupe de mușchi și vor trebui antrenate altele. E limpede că sarcina se complică. Și se va complica și mai mult în lunile următoare. Prin urmare culturistului, ca și sportivului, îi trebuie nu luni, ci ani de antrenamente pentru a-și „reconstrui” trupul.

Trebuie, de asemenea, să se țină seama de particularitățile individuale. La unii masa musculară se dezvoltă foarte ușor, la alții foarte greu. Ba mai mult, trebuie să fim sinceri și să spunem că nu oricine poate deveni un Adonis. Fiîndcă în afară de masa musculară, care corectează indiscutabil silueta, mai e nevoie și de o anumită constituție.

Dar asta nu înseamnă că nu ne putem asigura un corp puternic și plăcut. Prin practicarea sistematică a gimnasticii, a sportului, pe principiul multilateralității, tineretul își poate satisface năzuința firească spre armonie fizică, putere și sănătate.

Prof. Nikolai Ozolin
Antrenor emerit al U.R.S.S.

